

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.018.01.2021

Pan
Nadinspektor Michał Ledzion
Komendant Wojewódzki Policji w Krakowie
ul. Mogilska 109, 31-571 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/040 – Przygotowanie wybranych podmiotów do realizacji zadań na rzecz zapewnienia porządku publicznego z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, 31-571 Kraków, ul. Mogilska 109 (<i>KWP lub Komenda</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Nadinspektor Michał Ledzion, Komendant Wojewódzki Policji w Krakowie – od 27 maja 2021 r. (<i>Komendant</i>). Poprzednio: inspektor Roman Kuster od 13 marca 2020 r. do 26 maja 2021 r. oraz nadinspektor Krzysztof Pobuta od 23 października 2017 r. do 12 marca 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Tom I (akta kontroli str. 5,787,788) <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie organizacyjne i kadrowe KWP do realizacji zadań ustawowych w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. 2. Przydział, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz pobieranie środków przymusu bezpośredniego, broni palnej i amunicji. 3. Szkolenie i ćwiczenie oddziałów, samodzielnych pododdziałów prewencji Policji i nieetatowych pododdziałów, oddziałów prewencji Policji. 4. Przygotowanie i prowadzenie działań sił policyjnych z użyciem środków przymusu bezpośredniego w ramach operacji (akcji) policyjnych. 5. Podejmowanie i przeprowadzanie interwencji z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego. 6. Kontrola stosowania przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego. Pomoc psychologiczna i prawna udzielana policjantom.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce. Kontrolą mogą być objęte również dokumenty wytworzone wcześniej, niezbędne dla realizacji celów kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wiesław Matras, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/78/2021 z 24 czerwca 2021 r. 2. Anna Stochel-Łukasińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/106/2021 z 14 września 2021 r.

Tom I (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, jako jednostka odpowiedzialna za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego, nie była w pełni wyposażona a policjanci nie byli właściwie przeszkoleni w zakresie zapobiegania zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego, przywracania zakłóconego porządku i ładu publicznego, z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego (dalej: śpb). Niemniej podkreślić należy, że w Komendzie wprowadzono właściwe zabezpieczenia i środki skutecznie chroniące przed nadużyciem stosowania środków przymusu bezpośredniego. Realizowano zadania w obszarze monitorowania oraz kontrolowania postaw i zachowań funkcjonariuszy Policji oraz prowadzono szkolenia dotyczące praw człowieka i etyki zawodowej. Policjantom, którzy brali udział w interwencjach z użyciem śpb zapewniono odpowiednią pomoc psychologiczną.

Komendant Wojewódzki Policji w Krakowie zapewnił właściwą organizację podległych mu oddziałów prewencji, stanowiących jednocześnie centralny odwód Komendanta Głównego Policji, szczególnie istotnych ze względu na utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku w sferze publicznej. Struktura organizacyjna Oddziału Prewencji w Krakowie (dalej: OPP) była zgodna z decyzją nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r.³ Organizacja Nietatowych Oddziałów Prewencji (dalej: NOP) oraz stan etatowy kompanii NPPP⁴ zorganizowanych na terenie województwa małopolskiego spełniały wymogi określone w §5 ust. 2 zarządzenia nr 715 Komendanta Głównego Policji⁵. NIK nie wnosi uwag do sposobu opracowania dla Komendy oraz podległych jednostek tabel należności obejmujących sprzęt, uzbrojenie, śpb oraz indywidualne wyposażenie w śpb funkcjonariuszy. W ramach wybranej do badania próby 10 operacji/ akcji stwierdzono, że sporządzone plany działania spełniały wymogi zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r.⁶ oraz uprzednio obowiązującego zarządzenia nr 23 z dnia 24 września 2014 r.⁷ Nie wystąpiły przypadki użycia śpb przez pododdział zwarty Policji oraz nie odnotowano zdarzeń z użyciem broni palnej.

W 2019 r. w OPP zrealizowano wszystkie zakładane przedsięwzięcia szkoleniowe. W ramach prowadzonych zajęć doskonalenia zawodowego dla funkcjonariuszy NPPP wchodzących w skład NOP zrealizowano wszystkie tematy szkoleniowe zaplanowywane w ramowym planie doskonalenia zawodowego (z wyjątkiem zajęć zaplanowanych w 3 plutonie VIII kompanii NPP KPP⁸).

W latach 2020-2021 (I półrocze) w OPP i NPPP w ramach doskonalenia zawodowego nie zrealizowano w pełni tematyki dotyczącej stosowania śpb oraz taktyki i techniki interwencji. Najwyższa Izba Kontroli przy dokonywaniu oceny zapewnienia przeszkolenia oddziałów prewencji i nietatowych pododdziałów prewencji Policji wzięła pod uwagę fakt, że w latach 2020-2021 wystąpiły

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

³ Decyzja nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia, struktury organizacyjnej i etatowej oddziałów prewencji Policji oraz samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (Dz. Urz. KGP poz. 2 ze zm.), dalej: Decyzja nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r.

⁴ Nietatowy Pododdział Prewencji Policji (dalej: NPPP).

⁵ Zarządzenie nr 715 KGP z 22 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nietatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji (Dz. Urz. KGP Nr 22 poz. 127 ze zm.).

⁶ Zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami szczególnymi (Dz. Urz. KGP poz. 35), dalej: zarządzenie nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r.

⁷ Zarządzenie nr 23 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 września 2014 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi (Dz. Urz. KGP poz. 65), dalej: zarządzenie nr 23 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 września 2014 r.

⁸ Komenda Powiatowa Policji.

szczególne warunki związane z epidemią COVID-19, co wymagało podjęcia dodatkowych działań zwiększających bezpieczeństwo funkcjonariuszy.

Badanie dokumentacji interwencji policyjnych przeprowadzonych z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego wykazało, że była ona prawidłowa i kompletna, i nie wskazywała na nieodpowiednie zastosowania tych środków. Czynności dokumentacyjne podejmowane były przez funkcjonariuszy niezwłocznie po przeprowadzeniu interwencji i polegały przede wszystkim na sporządzaniu notatek urzędowych z wyjaśnieniami, opisujących przebieg interwencji oraz wskazujących przyczyny i okoliczności użycia śpb. W przypadku podejrzenia naruszenia przez funkcjonariuszy dyscypliny służbowej polegającego na nieprawidłowym użyciu śpb, w stosunku do funkcjonariuszy wszczynane było postępowanie dyscyplinarne. W przypadku uznania winy policjantów wymierzano kary dyscyplinarne przewidziane w art. 134⁹, 134c¹⁰ ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji¹¹.

Problematyka używania lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy była przedmiotem trzech kontroli przeprowadzonych w jednostkach Policji podległych KWP¹² i dotyczyła przygotowania policjantów do używania/ wykorzystania paralizatorów elektrycznych.

W trakcie prowadzenia postępowań wyjaśniających w sprawie skarg na działania funkcjonariuszy związane z użyciem śpb, podejmowane były czynności, mające na celu wyjaśnienie wszystkich zarzutów podnoszonych w skargach. Skargi były rozpatrywane przez właściwe komórki organizacyjne, w terminach określonych w dziale VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹³ (dalej: k.p.a.). Postępowania wyjaśniające były również prowadzone w przypadku sygnałów medialnych oraz zawiadomienia skierowanego przez RPO¹⁴, w sprawie nieprawidłowego użycia śpb przez funkcjonariuszy podczas interwencji.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczyły:

- ujawnionych w trakcie kontroli braków w sprzęcie i wyposażeniu, śpb oraz środkach transportu OPP w stosunku do norm należności,
- niepełnego stanu wyposażenia w środki ochrony indywidualnej dla policjantów OPP w kamizelki kuloodporne kamuflowane oraz dla policjantów NOP/NPPP w kamizelki kuloodporne kamuflowane i gogle ochronne,
- nieukończenia przez wszystkich uprawnionych funkcjonariuszy Policji garnizonu małopolskiego kursów specjalistycznych, o których mowa w decyzjach o nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r.¹⁵ i nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r.¹⁶ oraz szkoleń dotyczących zarządzania operacjami i podoperacjami zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, w których mogą być użyte śpb,

---

⁹ Art. 134 ustawy o Policji stanowi, że *Karami dyscyplinarnymi są: 1) upomnienie; 2) nagana; 3) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku; 4) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe; 5) obniżenie stopnia; 6) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby 7) wydalenie ze służby.*

¹⁰ Art. 134c ustawy o Policji dot. *kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku.*

¹¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 360 ze zm., dalej: ustawa o Policji.

¹² Dwie kontrole zostały przeprowadzone przez Wydział Kontroli KWP w 2020 r. Jedna kontrola została przeprowadzona przez Biuro Kontroli KGP w I półroczu 2021 r.

¹³ Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.

¹⁴ Rzecznik Praw Obywatelskich.

¹⁵ Decyzja nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (Dz. Urz. KGP poz.34, ze zm.).

¹⁶ Decyzja nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców akcji i operacji policyjnych (Dz. Urz. KGP poz.35).

- przechowywania w wydzielonym pomieszczeniu centralnego magazynu OPP przeterminowanych uniwersalnych granatów łzawiących (UGŁ-200/1)¹⁷ w liczbie 2 875 szt. (o wartości 268 755,00 zł),
- niezrealizowania w 2019 r. przez 3 pluton VIII kompanii NPPP KPP wszystkich tematów wynikających z planu doskonalenia zawodowego dot. śpb.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności¹⁸

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne i kadrowe KWP do realizacji zadań ustawowych w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o Policji do podstawowych zadań Policji należą m.in.: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania. Według statutu Komendy¹⁹:

- KWP zapewnia obsługę Komendanta,
- obszarem działania Komendy jest województwo małopolskie, na terenie którego działają jednostki organizacyjne Policji, których kierownicy podlegają Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Krakowie, tj. 3 komendy miejskie, 17 komend powiatowych, komisariaty: autostradowy i wodny, OPP oraz Samodzielny Pododdział Kontrterrorystyczny Policji w Krakowie (dalej: SPKP),
- przedmiotem działalności Komendy, w tym działalności podstawowej jest realizacja zadań wynikających z zakresu działania Komendanta jako organu administracji rządowej, właściwego w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego na obszarze województwa małopolskiego.

Strukturę organizacyjną KWP, zakres działania komórek organizacyjnych, organizację i tryb kierowania Komendą oraz zadania jej komórek organizacyjnych określał Regulamin KWP²⁰.

Tom I (akta kontroli str. 21-63,538)

Dowódca OPP podlega Komendantowi Wojewódzkiemu Policji, który sprawuje nadzór za pomocą komórek właściwych w sprawach sztabowych, nad przygotowaniem oddziałów prewencji do wykonywania zadań, wykorzystania przyznanego limitu etatowego w stopniu nie mniejszym niż 90% etatu oddziału prewencji policji²¹, zapewnienia wyszkolenia oraz wyposażenia oddziałów prewencji policji w środki techniczne czy wprowadzenia rozwiązań organizacyjnych zapewniających dyspozycyjność oddziałów prewencji policji, a w przypadku wprowadzenia stanów wyższej gotowości, do zapewnienia obecności co najmniej 75% stanu osobowego. Strukturę organizacyjną i etatową OPP określał załącznik nr 6 do decyzji nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. oraz

¹⁷ Według zaleceń producenta okres gwarancyjny dla granatów łzawiących (UGŁ 200/1) dotyczący pełnej skuteczności ich działania wynosił dwa lata.

¹⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁹ Nadanego zarządzeniem nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. Urz. KGP poz. 81, ze zm.).

²⁰ Regulamin Komendy Wojewódzkiej w Krakowie z 23 maja 2018 r. (zmiany do regulaminu z: 4 kwietnia 2019 r., 24 października 2019 r., 23 grudnia 2019 r.).

²¹ Decyzja nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. - § 7 ust. 2.

regulamin OPP²². Analiza porównawcza stanu etatowego i rzeczywistej obsady stanowisk w OPP wykazała zwiększenie się w okresie badanym liczby nieobsadzonych stanowisk²³ (z 7 do 21 wakatów). Stan etatowy obsad w OPP²⁴ wynosił 454 etaty zgodnie decyzją nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. Wakaty stanowiły od 2% do 5% ogółu stanu etatowego, z tego faktycznie na dzień:

- 1 stycznia 2019 r. zatrudnionych było 447 policjantów, co stanowiło 98% stanu etatowego (7 wakatów),
- 1 stycznia 2020 r. zatrudnionych było 454 policjantów, co stanowiło 100% jw.,
- 1 stycznia 2021 r. zatrudnionych było 440 policjantów, tj. co stanowiło 97% jw. 14 wakatów),
- 30 czerwca 2021 r. zatrudnionych było 433 policjantów, tj. co stanowiło 95% jw. (21 wakatów).

Wakaty w OPP występowały na stanowiskach:

- w zespołach organizacji służby (od 1²⁵ do 2 wakatów²⁶),
- w kompaniach i plutonach prewencji (1 wakat²⁷),
- w kompaniach i plutonach wzmocnienia (od 4²⁸ do 16 wakatów²⁹).

Tom I (akta kontroli str. 6,124,133,134,274)

Dowódca OPP wyjaśnił, że rekrutacja, opracowywanie, dobór oraz postępowanie kwalifikacyjne kandydatów do służby w OPP realizowane są na szczeblu KWP zgodnie z kompetencjami właściwych komórek KWP m.in. Wydziału Doboru i Szkolenia, Wydziału Kadr, Zespołu Psychologów, Wydziału Ochrony Informacji Niejawnych. Należy podkreślić, iż obowiązujące przepisy szczegółowe dotyczące struktury organizacyjnej i etatowej oddziałów prewencji Policji określają występowanie niezgodności w zakresie stanu zatrudnienia w przypadku występowania wakatów od 11%. W dalszej części wyjaśnień podał, że czynnikami/przyczynami związanymi z brakiem pełnego zatrudnienia były m.in.:

- rezygnacja z wstąpienia/ zwolnienie się ze służby w Policji kandydatów, którzy pozytywnie zakończyli postępowanie kwalifikacyjne, a jeszcze nie ukończyli przeszkolenia zawodowego podstawowego,
- fluktuacja kadrowa policjantów OPP przenoszących się do innych jednostek terenowych Policji lub też zwalnianych ze służby w związku z nabyciem praw emerytalnych,
- wystąpienie epidemii COVID-19 w związku z którą zawieszano/ wstrzymywano postępowanie kwalifikacyjne kandydatów do służby, a także przyjęcia do niej.

Tom I (akta kontroli str. 801,804-806)

W OPP liczba godzin nadliczbowych za ponadnormatywny czas służby w trzy miesięcznym okresie rozliczeniowym wynosiła:

- w 2019 r. odpowiednio 6 459,6 h (I kwartale), 7 530,5 h (II kwartale), 9 235 h (III kwartale), 5 532,5 h (IV kwartale),
- w 2020 r. (jw.) 7 095,5 h (I kwartale), 4 331,5 h (II kwartale), 4 745 h (III kwartale), 14 061 h (IV kwartale),
- w 2021 r. (I półroczu) (jw.) 435 h (I kwartale), 6 791,5 h (II kwartale).

Tom I (akta kontroli str. 6,260,276-278)

²² Regulamin OPP z dnia 24 października 2018 r.

²³ Dalej: wakatów.

²⁴ Stanowiska policyjne w OPP, dot.: dowódców i zastępców dowódców; w zespołach organizacji służby; w kompaniach i plutonach prewencji, w plutonach wsparcia taktycznego, w kompanii i plutonach wzmocnienia, w zespołach szkolenia, w zespołach medycznych, w innych komórkach organizacyjnych.

²⁵ Według stanu na 1 stycznia 2019 r.

²⁶ Według stanu na 30 czerwca 2021 r.

²⁷ Według stanu na: 1 stycznia 2019 r.; 1 stycznia 2021 r.; 30 czerwca 2021 r.

²⁸ Według stanu na 1 stycznia 2019 r.

²⁹ Według stanu na 30 czerwca 2021 r.

Policjanci OPP skierowani byli w okresie objętym kontrolą do służby poza garnizon małopolski w ramach 25 akcji/operacji w ilości³⁰ od 2 do 244 funkcjonariuszy w zabezpieczeniach realizowanych przez Komendę Stołeczną Policji, KWP Poznań, KWP Kielce, KWP Gorzów Wielkopolski oraz KWP Katowice. W ramach wymienionych akcji/ operacji policjanci OPP pełnili służbę ponad planowany ośmiogodzinny czas służby ogółem w wymiarze 16 502 godzin nadliczbowych. Na próbie 10 akcji/operacji policyjnych ustalono zaangażowanie zasobów OPP poza garnizonem małopolskim (liczby rzeczywiste/ układ procentowy), tj.:

- 1) w dniach 10,11 kwietnia 2019 r. poza garnizon skierowano 99 policjantów OPP (22% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych ogółem w ilości 1 089 h,
- 2) w dniach od 2 lipca do 7 lipca 2019 r. poza garnizon skierowano 47 policjantów OPP (11% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 611 h,
- 3) w dniu 13 lipca 2019 r. poza garnizon skierowano 100 policjantów OPP (23% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 414 h,
- 4) w dniach od 29 lipca do 5 sierpnia 2019 r. poza garnizon skierowano 50 policjantów OPP (12% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 1 213 h,
- 5) w dniach 10,11 listopada 2019 r. poza garnizon skierowano 240 policjantów OPP (57% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 1 008,5 h,
- 6) w dniach od 22 maja do 24 maja 2020 r. poza garnizon skierowano 196 policjantów OPP (46% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 398 h,
- 7) w dniach od 29 października do 31 października 2020 r. poza garnizon skierowano 145 policjantów OPP (33% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 1 932 h,
- 8) w dniach od 10 listopada do 12 listopada 2020 r. poza garnizon skierowano 244 policjantów OPP (56% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 1 572 h,
- 9) w dniach od 12 grudnia do 14 grudnia 2020 r. poza garnizon skierowano 98 policjantów OPP (22% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 490 h,
- 10) w dniach od 7 marca do 9 marca 2021 r. poza garnizon skierowano 94 policjantów OPP (21% zasobów OPP). W ramach tego zabezpieczenia prewencyjnego funkcjonariusze pełnili służbę w godzinach nadliczbowych w ilości 376 h.

Tom I (akta kontroli str. 134,278)

Dowódca OPP wyjaśnił m.in., że z poziomu OPP nie analizowano wpływu nadgodzin i obciążenia służbą funkcjonariuszy jednostki na poziom bezpieczeństwa w garnizonie małopolskim. W dalszej części wyjaśnień podał, że zaznaczyć należy, iż faktycznie wyłącznie na szczeblu KWP można byłoby przeprowadzić analizę dotyczącą wpływu nadgodzin i obciążenia służbą na poziom bezpieczeństwa

---

³⁰ Liczba policjantów OPP angażowana w ramach jednej akcji/operacji.

w garnizonie małopolskim, gdyby do zadań na terenie innych garnizonów kierowano policjantów komend powiatowych (miejskich), komisariatów Policji wchodzących w struktury NPP. Jednakże w KWP sytuacje te nie miały miejsca. Podejmowane były działania dotyczące ograniczenia ewentualnych negatywnych skutków przemęczenia funkcjonariuszy mogących mieć wpływ na poziom bezpieczeństwa w garnizonie małopolskim. Związane to było przede wszystkim z udzielaniem minimum dwóch dni wolnego po powrocie do jednostki macierzystej funkcjonariuszy po realizacji zadań poza garnizonem. Było to związane z tym, aby w miarę możliwości na bieżąco rozliczyć nadpracowane nadgodziny oraz umożliwić policjantom czas na wypoczynek przed ich kolejnym skierowaniem do służby w ramach sił wsparcia jednostek terenowych garnizonu właściwego ze względu na miejsce stałego stacjonowania OPP. Należy zaznaczyć, iż jeżeli nie występowały sytuacje związane z skierowaniem sił OPP w trybie alarmowym, nagłym poza garnizon małopolski, które wymagały ich natychmiastowego włączenia się do działań, przebieg czasu służby poza garnizonem w ramach planowanych akcji i operacji policyjnych zawierał również możliwość wypoczynku. W przypadku np. wyjazdów trwających trzy dni dzień pierwszy dotyczył wyłącznie przemieszczenia pododdziału, jego zakwaterowanie co zawierało się w ośmiogodzinnym czasie służby, a następnie wypoczynek. Dzień drugi stanowił realizację zadań w operacji i w tym przypadku mogły zostać generowane nadgodziny. Dzień trzeci zawierał wypoczynek po realizacji zadań a następnie rozkwatowanie i powrót do miejsca stałego stacjonowania i również czas służby zawierał się w ośmiu godzinach.

Tom I (akta kontroli str. 802,806-809)

Według wyjaśnień Pomocnika Dowódcy Zespołu Szkolenia OPP po powrocie do służby z oddelegowania, starano się udzielać minimum dwa dni wolnego dla policjantów OPP delegowanych, także celem zminimalizowania w zabezpieczeniach nadgodzin.

Tom I (akta kontroli str. 7,260,270)

Decyzją nr 107/2016 Komendanta³¹ powołano NOP, w skład którego wchodziło wyznaczone imiennie dowództwo NOP³² i osiem kompanii NPPP. W instrukcji stanowiącej załącznik do ww. decyzji określono m.in. strukturę organizacyjną NOP i NPPP w województwie, zasady szkolenia, zadania dowództw oraz zasady i miejsca koncentracji. Zawarte w decyzji nr 48/2019³³ wyznaczenia imienne policjantów pełniących funkcje dowódcy NOP, zastępcy dowódcy NOP oraz pełnomocników dowódcy NOP ds. logistyki i ds. łączności były aktualne.

Tom I (akta kontroli str. 6,259,260,310-329,510)

W KWP nie został utworzony samodzielny pododdział prewencji Policji.

Tom I (akta kontroli str. 275,259)

Liczba utworzonych na terenie województwa małopolskiego kompanii NPPP spełniała wymogi określone w § 5 ust. 2 zarządzenia nr 715 Komendanta Głównego Policji w odniesieniu do minimalnej liczby stanowisk. Stan zatrudnienia policjantów w NPPP na koniec każdego kwartału okresu objętego kontrolą ogółem kształtował się na poziomie od 1 023 do 1 092 funkcjonariuszy.

Tom I (akta kontroli str. 311,323-325,460,524)

³¹ Decyzja nr 107/2016 Komendanta z 19 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji KWP (zmiany do ww. decyzji z: 2 stycznia 2018 r. Decyzja nr 4/2018 r.; z 6 czerwca 2019 r. Decyzja nr 48/2019).

³² W skład dowództwa NOP wchodziło: dowódca, zastępca dowódcy ds. prewencji, pomocnik dowódcy ds. logistyki, pomocnik dowódcy ds. łączności oraz policjant (kierowca).

³³ Decyzja nr 48/2019 Komendanta KWP z 6 czerwca 2019 r. zmieniająca decyzję nr 107/2016 Komendanta z 19 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych pododdziałów i oddziałów prewencji Policji KWP.

W okresie objętym kontrolą nie kierowano policjantów NOP/NPPP poza garnizon małopolski do zabezpieczenia prewencyjnych wydarzeń w miejscach publicznych w ramach akcji i operacji policyjnych w związku ze zgromadzeniami publicznymi.

Tom I (akta kontroli str. 525)

Dowództwo NOP w latach 2019-2020 (I półrocze), w skład którego wchodziło czterech oficerów KWP nie pełniło służby w czasie ponadwymiarowym. W NPPP liczba godzin nadliczbowych za ponadnormatywny czas służby w trzymiesięcznym okresie rozliczeniowym wynosiła:

a) w 2019 r. odpowiednio:

- 2 449,5 h (I kwartale) przy stanie zatrudnienia 1 036 funkcjonariuszy (średnio 2,4 h przypadają na policjanta),
- 2 742 h (II kwartale) jw. 1023 funkcjonariuszy (średnio 2,7 h jw.),
- 4 136,5 h (III kwartale) jw. 1036 funkcjonariuszy (średnio 3,9 h jw.),
- 1 903 h (IV kwartale) jw. 1056 funkcjonariuszy (średnio 1,8 h jw.),

b) w 2020 r. odpowiednio:

- 718 h (I kwartale) jw. 1076 funkcjonariuszy (średnio 0,7 h jw.),
- 548 h (II kwartale) jw. 1092 funkcjonariuszy (średnio 0,5 h jw.),
- 1 336 h (III kwartale) jw. 1071 funkcjonariuszy (średnio 1,2 h jw.),
- 4 323,5 h (IV kwartale) jw. 1088 funkcjonariuszy (średnio 3,9 jw.),

c) w 2021 r. odpowiednio:

- 1 019 h (I kwartale) jw. 1072 funkcjonariuszy (średnio 0,9 h jw.),
- 2 778,5 h (w II kwartale) jw. 1070 funkcjonariuszy (średnio 2,6 h jw.).

Tom I (akta kontroli str. 6,260,454-460)

Naczelnik Sztabu Policji KWP wyjaśnił, że nie analizowano wpływu nadgodzin i obciążenia pracą funkcjonariuszy NPPP na poziom bezpieczeństwa w garnizonie. W dalszej części wyjaśnień podał, że ograniczenie wpływu potencjalnych negatywnych skutków przemęczenia funkcjonariuszy na poziom bezpieczeństwa w garnizonie następuje poprzez zachowanie normatywu godzinowego pracy policjantów. Policjanci pełnią służbę w ramach określonych godzin, a w przypadku wypracowania godzin nadliczbowych są one funkcjonariuszom zwracane (oddawane) poprzez zwracanie dni wolnych zaległych. Policjanci mają także możliwość podjęcia samodzielnie decyzji czy chcą odebrać wypracowane nadgodziny, czy też czują się wypoczęci i wolą aby wypłacono im ekwiwalent pieniężny.

Tom I (akta kontroli str. 7,525)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie zatrudnienia w jednostkach prewencji oraz stan zorganizowania na stanowiskach w nieetatowych jednostkach prewencji.

OBSZAR

2. Przydział, ewidencjonowanie, przechowywanie oraz pobieranie środków przymusu bezpośredniego, broni palnej i amunicji

Opis stanu
faktycznego

Do zadań Wydziału Gospodarki Materiałowo - Technicznej KWP (dalej: *GMT KWP*) należało m.in. sprowadzenie i magazynowanie składników majątkowych otrzymanych z dostaw centralnych KGP oraz ich dystrybucja do komórek organizacyjnych Komendy, jednostek Policji znajdujących się na obszarze działania Komendy, zgodnie z należnościami i niezbędnymi potrzebami. Wydział GMT KWP pełnił w stosunku do komórek i jednostek Policji rolę koordynacyjną w sytuacjach, gdy otrzymane z dostaw centralnych chemiczne środki przymusu bezpośredniego,

wykazywały wadę lub z innych przyczyn została zakwestionowana ich przydatność do użytkowania.

Tom I (akta kontroli str. 41,42,488-496)

Na podstawie zarządzenia nr Z-34 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 października 2017. r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w niezbędne uzbrojenie oraz sprzęt techniczno-bojowy (dalej: zarządzenie nr Z-34 KGP), opracowano dla Komendy oraz podległych jednostek i ich funkcjonariuszy zbiorczą tabelę należności uzbrojenia i sprzętu techniczno-bojowego dla etatu KWP³⁴. Indywidualne należności i stany faktyczne sprzętu ochrony indywidualnej dla funkcjonariuszy OPP oraz NOP wynikały z zarządzenia nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek komórek Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (dalej: zarządzenie nr 13 KGP)³⁵.

Tom I (akta kontroli str. 330-332,446,461,509)

Naczelnik Wydziału GMT KWP wyjaśnił, że:

- zgodnie z przepisami zarządzenia nr Z – 34 za sporządzanie tabel należności odpowiedzialni są kierownicy poszczególnych komend miejskich i powiatowych oraz OPP i SPKP. W przedmiotowych tabelach wskazano wartości dla jednostki (komórki) lub policjanta oraz procentowe wyliczenie według stanu etatowego jednostki, jak również liczbowe ze wskazaniem *a* – według potrzeb służby, gdzie wartość *a* określa maksymalną ilość naliczonego asortymentu³⁶. W wydziale GMT KWP opracowana została tabela zawierająca należność dla Komendy, w tym dla komisariatów specjalistycznych i NOP oraz tabela zbiorcza określająca należności dla całego województwa, którą przesyłano do BLP KGP³⁷. Proces naliczania sprzętu dla poszczególnych komórek, jednostek Policji oraz funkcjonariuszy odbywał się poprzez przedstawienie danych etatowych do poszczególnych tabel stanowiących załączniki do ww. zarządzenia. W celu ujednoczenia sposobu naliczania należności sprzętu uzbrojenia w wydziale GMT KWP opracowane zostały pliki w formacie *MS Excel*, dzięki którym sporządzanie tabel należności sprzętu uzbrojenia stało się prostsze i szybsze. Procedura ta zdała z powodzeniem egzamin przy naliczaniu należności na podstawie obowiązujących wcześniej zarządzeń³⁸. Taki sposób naliczania został przedstawiony na spotkaniu roboczym zorganizowanym (26 lutego 2018 r.) przez BLP KGP w związku z wprowadzeniem zarządzenia nr Z-34 KGP. W wydziale GMT KWP po opracowaniu ww. plików ułatwiających naliczanie należności sprzętu uzbrojenia, dla osób wyznaczonych do sporządzania tabel należności zorganizowano i przeprowadzono dwa szkolenia, na których zaprezentowano procedurę realizacji tego przedsięwzięcia;
- w przypadku opracowywania tabeli należności dla OPP przyjęto zasadę, iż dla asortymentu, dla którego wysokość należności uzależniono od *potrzeb służby*, wartości określono na poziomie maksymalnym ilości wskazanych w tabeli stanowiącej załącznik do zarządzenia nr Z-34 KGP. Uzgodnione to zostało w kontaktach roboczych z osobą wyznaczoną przez Dowódcę OPP, jako odpowiedzialną za sporządzenie tabeli dla tej jednostki Policji;
- w przypadku opracowania tabeli należności dla NOP/NPPP przyjęto również zasadę, iż dla asortymentu, dla którego wysokość należności uzależniono

³⁴ Ostatni tego typu dokument został przesłany do Biura Logistyki Policji KGP 17 lutego 2021 r.

³⁵ Dz. Urz. KGP poz. 70 ze zm.

³⁶ Przykładowo wskazana w tabeli wartość 2a zgodnie z potrzebami służby pozwala na naliczenie sprzętu lub jego naliczenie w ilości nie większej niż 2, np. 1 lub 2 szt/ kpl.

³⁷ Biuro Logistyki Policji Komendy Głównej Policji.

³⁸ Zarządzenie nr Z-141/2012 KGP zmienione następnie zarządzeniem nr Z- 64 KGP z 6 października 2014 r.

od *potrzeb służby*, wartości określono na poziomie maksymalnych ilości wskazanych w tabeli stanowiącej załącznik do zarządzenia nr Z-34 KGP. Uzgodnione to zostało w kontaktach roboczych z Dowódcą NOP;

- w zakresie wyposażenia specjalnego branży mundurowej, tj. kamizelek przeciwuderzeniowych, ochraniaczy przedramienia, ochraniaczy nóg oraz rękawic ochronnych przeciwuderzeniowych naliczenie następuje na podstawie zarządzenia nr 13 KGP³⁹. Zgodnie z przytoczonym wyżej przepisem naliczenie przedmiotowego wyposażenia następuje na 100% stanu, zatem analiza jakościowa nie była zastosowana;
- biorąc pod uwagę powyższe można przyjąć, iż analiza jakościowa obejmująca zagadnienia związane z naliczaniem należności sprzętu i wyposażenia została przeprowadzona w stopniu, na którym pozwalają aktualnie obowiązujące przepisy prawa resortowego.

Tom I (akta kontroli str. 509,548,559-561,673)

Według stanu na 30 czerwca 2021 r. posiadano na wyposażeniu ilości zgodne z obowiązującymi normami należności dla:

- OPP w broń krótką, pistolety i karabiny maszynowe, strzelby, pistolety sygnałowe, granatniki, AWGŁ⁴⁰, kajdanki, pałki szturmowe, PMP⁴¹, ręczne miotacze substancji obozwardniających, kamizelki kuloodporne na mundur, maski przeciwgazowe,
- OPP i NOP/NPPP w kamizelki ochronne przeciwuderzeniowe, rękawice ochronne przeciwuderzeniowe, ochraniacze przedramienia, ochraniacze nóg. Przedmiotowe naliczenie realizowane było na funkcjonariusza bez względu na stopień policyjny,
- indywidualnego wyposażenia śpb policjantów NOP/NPPP w broń palną krótką, hełm kuloodporny, policyjny kask ochronny z osłoną twarzy oraz maską przeciwgazową, kajdanki, pałkę służbową pałkę szturmową, ręczny miotacz pieprzu,
- indywidualnego wyposażenia śpb policjantów OPP w broń palną krótką, hełm kuloodporny, policyjny kask ochronny z osłoną twarzy oraz maską przeciwgazową, gogle ochronne, kajdanki, pałkę służbową pałkę szturmową, ręczny miotacz pieprzu.

Tom I (akta kontroli str. 330-332,451-453,461,509,687-693,1381)

Tom II (akta kontroli str. 1-10)

Zgodne z obowiązującymi normami należności było wyposażenie OPP w sprzęt transportowy⁴² dot. furgonu wypadowego, automatycznej wyrzutni gazów łzawiących, ambulansu sanitarnego, pojazdu specjalistycznego, samochodu nieoznakowanego oraz traktora.

Tom I (akta kontroli str. 464,465,508)

W okresie badanym wydział GMT KWP zakupił następujące śpb: kajdanki szczękowe (1 105 szt.), kajdanki na nogi (10 szt.), pałki służbowe (2 495 szt.), ręczne miotacze pieprzu (5 000 szt.) oraz paralizatory elektryczne TASER X2 z kamerą (13 szt.).

³⁹ Załącznik nr 2 *Normy należności przedmiotów wyposażenia mundurowego*, Zestaw nr 3 - dla policjantów pododdziałów zwartych Policji i załóg środków wzmocnienia, litera e poz. 2,3,5 i 6, jako wyposażenie specjalne wykorzystywane przez policjantów pododdziałów zwartych Oddziału Prewencji Policji oraz Nieetatowego Oddziału Prewencji w czasie działań skierowanych na przywracanie naruszonego bezpieczeństwa i porządku publicznego Zarządzenia nr 13 KGP.

⁴⁰ Automatyczna Wyrzutnia Granatów Łzawiących.

⁴¹ Plecakowy miotacz substancji obozwardniającej.

⁴² Normy wyposażenia w sprzęt transportowy dla OPP określone zostały w załączniku nr 4 do Zarządzenia nr 9 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy (Dz. Urz. KGP Z 2015 r. poz.29 ze zm.), dalej: załącznik nr 4 do Zarządzenia nr 9 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 maja 2015 r.

Kierownik Sekcji Uzbrojenia i Techniki Specjalnej Wydziału GMT KWP wyjaśnił, że wymieniony sprzęt posiadał parametry techniczne odpowiadające już parametrom dotychczas wykorzystywanego przez policjantów sprzętu oraz pochodził z dostaw centralnych realizowanych przez Biuro Logistyki Policji KGP.

Tom I (akta kontroli str. 332,439,511)

Według wyjaśnień I Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji KWP szkolenie w zakresie użytkowania środków przymusu bezpośredniego realizowane jest za pośrednictwem szkół i ośrodków szkolenia Policji w systemie centralnym oraz pozostaje po stronie użytkowników, tj. komórek i jednostek Policji, w ramach doskonalenia zawodowego.

Tom I (akta kontroli str. 7,261)

Zgodnie z Decyzją nr 253 Komendanta Głównego Policji w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji z dnia 20 lipca 2016 r.⁴³ jako uzbrojenie Policji ustalono następujące typy paralizatorów elektrycznych: 1) TASER X-26, 2) TASER X-26P, 3) TASER X-2. Według wytycznych nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lipca 2018 r w sprawie wybranych procedur i sposobu nadzoru nad postępowaniem z przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.⁴⁴ paralizatory mogą być wydawane do służby jedynie osobom posiadającym uprawnienia użytkownika lub instruktora⁴⁵. Uprawnienia instruktora nabywa się po ukończeniu kursu specjalistycznego realizowanego w ramach doskonalenia zawodowego centralnego (w szkołach Policji). Uprawnienia użytkownika przysługują funkcjonariuszowi który ukończył odpowiednie szkolenie w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego.

Tom I (akta kontroli str. 7,219,501,502)

Przedstawiony kontroli NIK opracowany w Komendzie *Program szkolenia w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej* zakładał przeprowadzenie kursu w grupach szkoleniowych w których liczba uczestników nie mogła przekraczać 12 osób. Czas trwania szkolenia określono łącznie na 16 godzin lekcyjnych (osiem godzin zajęć teoretycznych oraz osiem godzin zajęć praktycznych), zakończonych egzaminem. Program szkolenia obejmował zagadnienia m.in. dot.:

- podstawy prawnej użycia i wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz warunki bezpieczeństwa podczas prowadzenia zajęć,
- budowę i właściwości przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej,
- taktykę użycia i wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz zasady udzielania pierwszej pomocy.

Tom I (akta kontroli str. 221-226)

W ramach doskonalenia zawodowego lokalnego w latach 2019-2021 (I półrocze) w garnizonie małopolskim w temacie zagadnień związanych z użyciem lub wykorzystaniem paralizatorów w służbie zostało przeszkolonych ogółem 722 policjantów.

Tom I (akta kontroli str. 499,501,502)

---

⁴³ Dz. Urz. KGP poz. 49 ze zm.

⁴⁴ Dz. Urz. KGP z 2018 r. poz. 82 ze zm.

⁴⁵ Uprawnienia instruktora nabywa się po ukończeniu kursu specjalistycznego realizowanego w ramach doskonalenia zawodowego centralnego (w szkołach Policji), zgodnie z Decyzją nr 352 Komendanta Głównego Policji w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla instruktorów w zakresie posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej z dnia 24 października 2016 r. (Dz. Urz. KGP poz. 66).

Według przedstawionej kontrolerowi NIK danych z Wydziału Prewencji KWP⁴⁶ w okresie badanym w garnizonie małopolskim stwierdzono 34 przypadki użycia paralizatora w tym 14 przypadków (w 2019 r.), 15 przypadków (w 2020 r.) oraz 5 przypadków w I półroczu 2021 r.

Tom I (akta kontroli str. 367-401,655-661)

Naczelnik Wydziału Prewencji KWP wyjaśnił, że KGP pozostawiła dowolność kierownikom jednostek w zakresie diagnozowania szczegółowych potrzeb i sposobu realizacji przedsięwzięć szkoleniowych. Kursy nadające uprawnienia użytkownika przedmiotu przeznaczonego do obezwładnia osób za pomocą energii elektrycznej, prowadzone są w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego, przez instruktorów, którzy nabyli swe uprawnienia w drodze kursu specjalistycznego. Szkolenia dla użytkowników paralizatorów prowadzone są w oparciu o konspekty opracowane przez instruktorów na bazie wzorca stworzonego przez zespół ekspertów policyjnych.

Tom I (akta kontroli str. 499,500)

W garnizonie małopolskim na wyposażenie Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu (dalej: *KMP*) z dniem 1 marca 2019 r. zostało przydzielone 110 kamer nasobnych do użytkowania policjantom pełniącym służbę patrolową (65 szt. dla Referatu Patrolowo - Interwencyjnego Wydziału Prewencji KMP) oraz służbę na drogach (45 szt. dla Wydziału Ruchu Drogowego KMP).

Tom I (akta kontroli str. 220,261,333,497,503,504,697-703)

Naczelnik Wydziału Prewencji KWP i Zastępca Naczelnika Wydziału Prewencji KWP podali m.in., że :

- obecnie (tj. 1 września 2021 r.), KMP dysponuje 109 sprawnymi kamerami nasobnymi. Jedno urządzenie zostało zgubione w czasie służby, aktualnie prowadzone są czynności wyjaśniające;
- z uwagi na fakt, że program wyposażenia jednostek Policji w urzędzania odbywa się etapowo, a sprawność jego realizacji uzależniona jest m.in. od posiadanych przez KGP środków finansowych oraz procedur przetargowych, w odróżnieniu od np. sprzętu uzbrojenia, czy transportowego nie określono jeszcze zunifikowanych norm wyposażenia jednostek Policji w kamery nasobne. Kamery użytkowane są zgodnie z opracowaną w KGP instrukcją zarządzania systemem. Przekazaną przez dostawcę sprzętu do wewnętrznego użytku Policji dokumentacją techniczną oraz opracowaną w KMP dokumentacją związaną z ochroną danych osobowych i bezpieczeństwem teleinformatycznym. Zgodnie z decyzją Komendanta KMP, od listopada 2020 r., kamery nieobecnych w służbie policjantów Referatu Patrolowo - Interwencyjnego wydawane są policjantom Zespołu Przewodników Psów Służbowych. Od miesiąca marca 2021 r. również dzielnicowym Wydziału Prewencji KMP. Kamery policjantów Wydziału Ruchu Drogowego KMP przebywających poza służbą, przekazywane są do użytkowania policjantom organizacji służby WRD kierowanych do służby zewnętrznej w ramach nadzoru nad służbą ruchu drogowego;
- obecnie po modyfikacji założeń podyktowanych maksymalizacją wykorzystania urządzeń w służbie, KGP planuje wyposażenie kolejnych jednostek Policji w kamery nasobne.

Tom I (akta kontroli str. 7,220,497,498,707-716)

W dniu 29 czerwca 2021 r. Dyrektor Biura Prewencji KGP przekazał informację, o wytypowaniu do wyposażenia w 2021 r. w kamery nasobne następujących pięciu jednostek Policji podległych KWP (ogółem 423 szt.), tj. OPP - 128 kamer, KMP

⁴⁶ Według przekazanych do Biura Prewencji KGP przez Wydział Prewencji KWP informacji użycia/ wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Kraków -197 kamer, KPP Kraków -25 kamer, KPP Zakopane – 24 kamery, KMP Tarnów – 49 kamer. Ze względów organizacyjno-technicznych, w kamery wyposaża się obecnie komórki organizacyjne na poziomie komend powiatowych/ miejskich (bez komisariatów). W piśmie Zastępcy Komendanta Głównego Policji (4 sierpnia 2021 r.) skierowanym do komendantów wojewódzkich Policji podano m.in., że kamery nasobne zostaną rozdysponowane zgodnie z nowo przyjętym modelem, tj. na 50% stanu etatowego wytypowanych komórek patrolowo-interwencyjnych oraz ruchu drogowego oraz 30% stanu etatowego OPP/SPPP, jednocześnie rezygnując z indywidualnego przydzielania kamer na policjanta.

Tom I (akta kontroli str. 7,220,697-703)

W toku kontroli NIK dokonano oględzin wybranego wyposażenia OPP po 10 pozycji z każdej kategorii chemicznych środków obezwładniających, tj. ręcznych miotaczy substancji obezwładniających, plecakowych miotaczy substancji obezwładniających, granatów łzawiących oraz przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Kontrola ww. asortymentu wykazała, że:

- ręczne i automatyczne wyrzutnie granatów łzawiących posiadały aktualny przegląd techniczny⁴⁷,
- ręczne miotacze pieprzu, granaty łzawiące, plecakowe miotacze pieprzu posiadały aktualne terminy ważności,
- paralizatory elektryczne podlegały kontroli sprawności urządzenia poprzez przeprowadzenie tzw. *testu iskry*. Kartridże do paralizatorów elektrycznych posiadały aktualne terminy ważności.

Tom I (akta kontroli str. 511,520-523,526-528,539-546,676-683)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Stwierdzono, że znajdujące się w wydzielonym pomieszczeniu centralnego magazynu OPP *Uniwersalne Granaty Łzawiące* (dalej: UGŁ-200/1) w liczbie 2 875 szt.⁴⁸ były przeterminowane. Według zaleceń producenta okres gwarancyjny dla ww. granatów łzawiących dotyczący pełnej skuteczności ich działania wynosił dwa lata.

Tom I (akta kontroli str. 522,545-546,562-568)

Dowódca OPP wyjaśnił, że:

- wymienione granaty łzawiące przechowywane w OPP przeznaczono wyłącznie do celów szkoleniowych. Od 2015 r. nie prowadzono zajęć z wykorzystaniem UGŁ-200/1 ze względu na niewystarczającą ilość tych środków. Pod względem stanu etatowego OPP ilość minimalna granatów do wykorzystania w celach szkoleniowych rocznie wynosi ok. 4 500 szt. granatów przy założeniu wykonania rzutu i dwóch strzelań z RWGŁ przez policjanta. W przypadku założenia, iż rzuty i strzelania z RWGŁ dzielone będą na strzelanie programowe i egzaminacyjne maksymalna ilość granatów rocznie to ok. 7 300 szt.;
- OPP nie prowadzi samodzielnej gospodarki materiałowo-technicznej w zakresie zakupów, utylizacji lub brakowania sprzętu uzbrojenia. W związku z powyższym zwrócono się z pismem (5 sierpnia 2021 r. w trakcie kontroli NIK) do GMT KWP o udzielenie informacji (...) czy *każda partia granatów UGŁ-200/1 po przekroczonym terminie gwarancji może zostać użyta do celów szkoleniowych w ramach zajęć doskonalenia zawodowego lokalnego OPP (...)* W przypadku braku możliwości wykorzystania granatów szkoleniowych określić procedury ich zdjęcia z ewidencji OPP i zwrotu celem ewentualnej utylizacji.

Tom I (akta kontroli str. 514,547-558)

⁴⁷ Dot. RWGŁ-3 oraz AWGŁ-3.

⁴⁸ Granaty pochodziły z roczników od 2009 r. (styczeń) do 2019 r. (styczeń).

Naczelnik Wydziału GMT wyjaśnił, że będzie rekomendował kierownictwu KWP:

- wycofanie z użytkowania wszystkich (2 875 szt.) uniwersalnych granatów łzawiących, którym upłynął okres gwarancyjny,
- podjęcie działań zmierzających do przekazania przedmiotowych granatów do Agencji Mienia Wojskowego lub dostarczenie ich uprawnionym i wyspecjalizowanym podmiotom gospodarczym celem utylizacji.

Tom I (akta kontroli str. 563,567,568,570)

W trakcie kontroli NIK Zastępca Komendanta w piśmie (z 9 września 2021 r.) skierowanym do Dowódcy OPP i Naczelnika Wydziału GMT KWP polecił:

- wycofać z użytkowania wszystkie uniwersalne granaty łzawiące UGŁ-200/1 (2 875 szt.), którym upłynął okres gwarancji,
- Dowódcy OPP za pośrednictwem podległych służb niezwłocznie przekazanie do magazynu uzbrojenia Wydziału GMT KWP wycofanych granatów UGŁ-200/1,
- Naczelnikowi Wydziału GMT podjęcie działań zmierzających do przejęcia przedmiotowych granatów przez Agencję Mienia Wojskowego lub przekazania ich uprawnionym i wyspecjalizowanym podmiotom gospodarczym celem utylizacji.

Tom I (akta kontroli str. 674,675)

OPP w trakcie kontroli NIK (10 września 2021 r.) przekazał do magazynu uzbrojenia Wydziału GMT KWP granaty łzawiące (UGŁ-200/1) którym upłynął termin gwarancji w ilości 2 875 szt. Wartość wycofanych granatów łzawiących wynosiła 268 755,00 zł.

Tom I (akta kontroli str. 827,828)

2. Według stanu na 30 czerwca 2021 r. nie osiągnięto norm wyposażenia w sprzęt uzbrojenia, śpb dla OPP⁴⁹ dla karabinków, granatników samodzielnych wielostrzałowych, pałek służbowych, paralizatorów, siatek obezwładniających, taranów, gogli ochronnych, hełmów kuloodpornych, kamizelek kuloodpornych kamuflowanych, policyjnych kasków ochronnych z osłoną na twarzy, policyjnych tarcz ochronnych, policyjnych tarcz ochronnych małych oraz reflektorów olśniewających. Braki w odniesieniu do zakładanych norm wynosiły od 3% do 89% w poszczególnych grupach wyposażenia.

Według stanu na 30 czerwca 2021 r. nie osiągnięto zakładanych normy należności dotyczących środków ochrony indywidualnej dla:

- policjantów NOP/NPPP (dla stanowiska: aspirant, podoficer, szeregowy) w przypadku kamizelek kuloodpornych kamuflowanych, gogli ochronnych oraz oficerów NOP (dla stanowiska: dowódca, zastępca dowódcy oddziału, pododdziału) w przypadku kamizelek kuloodpornych kamuflowanych oraz gogli ochronnych. Braki w odniesieniu do zakładanych norm wynosiły od 44% do 100% w poszczególnych grupach wyposażenia;
- oficerów OPP dla stanowisk: dowódca, zastępca dowódcy, oddziału, pododdziału – braki wynosiły 41%, a dla stanowiska oficer inny niż wymieniony – 64%.

Tom I (akta kontroli str. 330,461,509,687-693,1381)

Tom II (akta kontroli str. 1-10)

Naczelnik Wydziału GMT KWP wyjaśnił, że granatniki samodzielne wielowyrzutowe, siatki obezwładniające, paralizatory, hełmy kuloodporne, kamizelki kuloodporne kamuflowane, policyjne kaski z osłoną twarzy, policyjne tarcze ochronne, policyjne tarcze ochronne małe są nabywane z systemie scentralizowanym przez KGP. Natomiast ze środków finansowych przekazanych dla

⁴⁹ Według opracowanej przez Komendę zbiorczej tabeli należności uzbrojenia i sprzętu techniczno-bojowego dla etatu KWP.

Wydziału GMT KWP dokonywany jest zakup pałek służbowych, gogli ochronnych, taranu, reflektorów olśniewających. Biorąc pod uwagę zabezpieczenie wszystkich potrzeb niezbędnych do zapewnienia realizacji zadań służbowych przez policjantów województwa małopolskiego doposażenie jednostki w przedmiotowy asortyment będzie następowało sukcesywnie w ramach przydzielonych środków. Wydział GMT KWP analizując stan wyposażenia zgłosił swoje potrzeby do Biura Logistyki Policji KGP w zakresie asortymentu, którego zakup nastąpi w ramach dostaw centralnych. W dalszej części wyjaśnień Naczelnik Wydziału GMT KWP podał m.in., że karabinki w ilościach stanowiących uzupełnienie należności pozostają w magazynie uzbrojenia Wydziału GMT KWP (tzw. stała konserwacja) i mogą być w każdej chwili na wniosek Dowódcy OPP przekazane do użytkowania. Każdy funkcjonariusz OPP jest wyposażony w hełm kuloodporny, kask ochronny z osłoną na twarzy, pałki służbowe oraz gogle ochronne, a brakujące ilości stanowią dodatkową należność naliczaną nie na funkcjonariusza, a na jednostkę (oddział, kompanię). W przypadku sprzętu ochrony indywidualnej dla policjantów OPP/NPP w postaci kamizelek kuloodpornych kamuflowanych braki zostaną uzupełnione z chwilą doposażenia jednostki, po otrzymaniu sprzętu z KGP. Natomiast w zakresie gogli ochronnych z uwagi na ograniczone środki finansowe, zakup przedmiotowego sprzętu został odłożony do realizacji w późniejszym terminie. Za powyższym przemawia również fakt, iż z uwagi na niewykorzystywanie przez pododdziały NPP w sytuacjach bojowych uniwersalnych granatów łzawiących UGŁ-200/1 funkcję ochronną spełniają kaski ochronne z osłoną twarzy chroniące całą powierzchnię twarzy funkcjonariusza. Braki w wyposażeniu indywidualnym w przypadku kamizelek kuloodpornych (indywidualnych) przeznaczonych dla stanowisk OPP są uzupełniane przez wyposażenie policjantów w kamizelki kuloodporne na mundur (naliczane na jednostkę).

Tom I (akta kontroli str. 825,826,1310-1312)

3. Według stanu na 30 czerwca 2021 r. nie osiągnięto norm wyposażenia dla OPP w sprzęt transportowy⁵⁰ dla pojazdu specjalistycznego typu armatka wodna (AW) (67%), samochodu typ. *furgon nieoznakowany* (50%). Także zakładane normy wyposażenia dla samochodu ciężarowego skrzyniowego, przyczepy specjalistycznej, przyczepy skrzyniowej oraz transportera opancerzonego/ lekkiego transportera opancerzonego nie zostały osiągnięte.

Tom I (akta kontroli str. 464,465,508)

Naczelnik Wydziału Transportu KWP wyjaśnił, że stan posiadania sprzętu zmieniał się, zależnie od dostaw centralnych bądź zakupów własnych. I tak na przestrzeni ostatnich tygodni (na dzień 4 października 2021 r.) OPP otrzymał z KGP nowy pojazd typu armatka wodna (AW). Jednocześnie ze swojego stanu przekazano na stan OPP w Olsztynie dotychczas używaną armatkę wodną. Na wniosek Dowódcy OPP jeden z furgonów wypadowych został poddany modyfikacjom technicznym pozwalającym na zmianę przeznaczenia pojazdu, tym samym przyporządkowania go do kategorii pojazdu typu furgon nieoznakowany. W dalszej części wyjaśnień podał, że zakupy sprzętu transportowego realizowane są w ramach zakupów centralnych organizowanych bezpośrednio przez KGP lub jednostkę przez nią wyznaczoną. Różnica między normą, a faktycznym stanem posiadania sprzętu transportowego powstała z uwagi na brak w ostatnich latach środków finansowych. Z tego też względu zakupy sprzętu nie mogły być zrealizowane, co przekłada się właśnie na niedobory w wyposażeniu.

Tom I (akta kontroli str. 795-800)

⁵⁰ Normy wyposażenia w sprzęt transportowy dla OPP określone zostały w załączniku nr 4 do Zarządzenia nr 9 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 maja 2015 r.

OCENA CZĄSTKOWA

Funkcjonujące w Komendzie rozwiązania organizacyjne dotyczące opracowywania tabel należności sprzętowych dla OPP i NOP/NPPP dotyczące wyposażenia i użytkowania przez Policję uzbrojenia i śpb pozwalają na skuteczną realizację ustawowych zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Nieprawidłowym było przetrzymywanie przez OPP przeterminowanych granatów łzawiących w ilości 2 875 szt.

W ocenie NIK brak pełnego wyposażenia OPP w sprzęt uzbrojenia, śpb, sprzęt transportowy i środki ochrony indywidualnej dla OPP i NOP/NPPP mógł powodować ograniczenie funkcjonariuszy co do wyboru środka i metody działania, pod kątem jak najmniejszej dolegliwości lub szkody, proporcjonalnie do stanu zagrożenia.

OBSZAR

3. Szkolenie i ćwiczenie oddziałów, samodzielnych pododdziałów prewencji Policji i nieetatowych pododdziałów, oddziałów prewencji Policji

Opis stanu faktycznego

Komenda przekazywała w okresie objętym kontrolą potrzeby szkoleniowe garnizonu małopolskiego w postaci wykazu osób oczekujących na kursy specjalistyczne (w tym kursy specjalistyczne z zakresu taktyki i techniki interwencji) do WSPol⁵¹ zgodnie z treścią § 8 rozporządzenia MSWiA z 19 czerwca 2007 r.⁵² do 20 października według stanu na dzień 30 września⁵³.

Tom I (akta kontroli str. 597- 646)

Zgłoszone przez KWP w badanym okresie zapotrzebowanie na kursy specjalistyczne z zakresu taktyki i techniki interwencji obejmowało 23 policjantów wchodzących w skład NPPP. Do zakończenia kontroli NIK przeszkolony został jeden policjant z tej grupy.

Tom I (akta kontroli str. 686)

Naczelnik Wydziału Doboru i Szkoleń wyjaśniła, że w latach 2019-2021 tylko jeden policjant wchodzący w skład NPPP został przeszkolony z zakresu *kursu specjalistycznego taktyki i techniki interwencji* co wynika z faktu, iż przedmiotowy kurs realizowany był bardzo rzadko. KWP w wymienionym okresie nie otrzymała odpowiedniej ilości miejsc jaka została zgłoszona w zapotrzebowaniach (23 funkcjonariuszy NPPP). Również sytuacja epidemiologiczna w kraju miała znaczny wpływ na jego realizację powodując zawieszenie prowadzenia wszelkich kursów szkolenia centralnego przez Szkoły Policji.

Tom I (akta kontroli str. 829,1380)

Komendant wyjaśnił, że z uwagi na brak w systemie SWOP⁵⁴ informacji dot. służby w nieetatowych pododdziałach, oddziałach prewencji Policji (NOP, NPPP) nie ma możliwości wygenerowania danych, które pozwoliłyby *na udzielenie odpowiedzi na pytanie (...) czy wszyscy uprawnieni funkcjonariusze odbyli przeszkolenie w zakresie uprawnień i stosowania śpb. Ewentualne pozyskanie informacji w tym względzie wymagałoby żmudnego procesu przetwarzania polegającego na ręcznym wprowadzeniu do bazy danych każdego funkcjonariusza NOP/NPPP z osobna (aktualnie NOP liczy 756 policjantów plus co najmniej 20% rezerwy), a następnie przeszukania jej zawartości pod kątem wzmianki o ukończeniu szkolenia zawodowego podstawowego, równoznacznego z nabyciem szeregu umiejętności, w tym z zakresu taktyki i techniki interwencji. (...) Na identyczny problem napotyka*

⁵¹ Wyższa Szkoła Policji.

⁵² Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. Nr 126, poz. 877 ze zm.).

⁵³ Pisma z dnia: 18 października 2018, 18 października 2019 r., 20 października 2020 r.

⁵⁴ System Wspomagania Obsługi Policji.

również kwestia wygenerowania z bazy SWOP informacji dot. ilości funkcjonariuszy, którzy zostali przeszkoleni w ramach doskonalenia lokalnego w zakresie uprawnień i stosowania śpb (taktyka i techniki interwencji). W dalszej części wyjaśnień Komendant podał, że zgodnie z decyzją nr 277 Komendanta Głównego Policji z 3 października 2020 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszonego stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii⁵⁵ po ukończeniu szkolenia (uzyskaniu oceny pozytywnej z egzaminu końcowego) każdy absolwent nabywa uprawnienia, w tym do posługiwania się pałąką służbową oraz użytkowania broni palnej zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie. W przypadku niezaliczenia szkolenia kursant jest zwalniany ze służby na podstawie art. 41 ust.1 pkt 2 ustawy o Policji, wobec nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej. Z uwagi na ww. uwarunkowania prawne, wprowadzające wymóg ukończenia przywołanego kursu, wykluczonym jest aby ktokolwiek z policjantów, nie posiadał uprawnień odnośnie stosowania śpb.

Tom I (akta kontroli str.8,694,695,696)

Według regulaminu OPP do zadań Zespołu Szkolenia OPP należało m.in. w szczególności:

- przygotowanie projektów programów i harmonogramów doskonalenia zawodowego dla Oddziału oraz planów doskonalenia zawodowego i ćwiczeń nieetatowych pododdziałów Policji,
- organizowanie i sprawowanie nadzoru nad przebiegiem doskonalenia zawodowego lokalnego w Oddziale,
- organizowanie i prowadzenie doskonalenia zawodowego lokalnego z zakresu taktyki i techniki interwencji oraz wychowania fizycznego,
- organizowanie i realizowanie zajęć z wyszkolenia strzeleckiego oraz prowadzenie doskonalenia zawodowego lokalnego z tematyki ogólnozawodowej,
- organizowanie i prowadzenie doskonalenia zawodowego oraz ćwiczeń z zakresu taktyki i działania oddziałów Policji oraz ćwiczeń pododdziałów wsparcia taktycznego i załóg środków wzmocnienia Oddziału,
- opracowanie planów adaptacji zawodowej dla nowoprzyjętych policjantów, wyznaczenie opiekunów i sprawowanie nadzoru nad jej przebiegiem.

Tom I (akta kontroli str. 124,129)

W okresie objętym kontrolą odbyło się sześć edycji adaptacji zawodowych w OPP⁵⁶ które objęły 392 nowo przyjętych policjantów. Ponadto 302 nowo przyjętych policjantów KWP w sześciu edycjach odbywało adaptację zawodową w OPP Warszawa. Sposób oraz ilość służb w realizacji adaptacji zawodowej określone były w wydanych przez KGP *Ogólnych zasadach odbywania etapu adaptacji zawodowej realizowanego w OPP/SPPP przez policjantów w służbie przygotowawczej*. Terminy i ilość policjantów realizujących adaptację w OPP określone były przez KGP we współpracy z KWP w systemie półrocznym.

Tom I (akta kontroli str. 262,335,652,653,684,685)

Zgodnie z § 8 ust.1 decyzji nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r.⁵⁷ Komendant zapewnia w oddziale prewencji Policji, jako jednostce organizacyjnej Policji wchodzącej w skład odvodu centralnego Komendanta Głównego Policji, realizację co najmniej 4 dni doskonalenia zawodowego

⁵⁵ Dz. Urz. KGP poz.51.

⁵⁶ Terminy adaptacji, tj.: 28 styczeń – 21 marca 2019 r.; 1 kwiecień – 23 maja 2019 r.; 10 czerwiec – 6 września 2019 r.; 16 września - 13 grudnia 2019 r.; 12 listopada 2019 r. – 12 lutego 2020 r.; 18 grudnia 2019 -19 marca 2020.

⁵⁷ Decyzja nr 12 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia struktury organizacyjnej i etatowej oddziałów prewencji Policji oraz samodzielnych pododdziałów prewencji Policji (Dz. Urz. KGP poz. 2 ze zm.).

w miesiącu z wyłączeniem lipca i sierpnia dla każdego pododdziału, z zakresu tematyki określonej przez kierownika komórki organizacyjnej właściwej w sprawach sztabowych Komendy Głównej Policji.

W okresie objętym kontrolą, potrzeby szkoleniowe OPP dotyczące stosowania śpb oraz taktyki i techniki interwencyjnej w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego realizowane były:

a) w blokach tematycznych wynikających ze szkoleń realizowanych na podstawie *Programu doskonalenia zawodowego lokalnego dla jednostek organizacyjnych Policji stanowiących odwód centralny Komendanta Głównego Policji*. Na podstawie tego programu ustalano na rok 2019, 2020 oraz 2021 *Plan ramowy lokalnego doskonalenia zawodowego OPP*⁵⁸. W ramach ww. programu szkoleń prowadzono:

- doskonalenie policjantów z zakresu uprawnień i stosowania plecakowych miotaczy pieprzu. Szkolenie prowadzono w ramach trzech zajęć tematycznych: *Chemiczne środki obezwładniające – podstawy prawne oraz zasady ich użycia lub wykorzystania, podstawowe elementy budowy oraz zasady działania urządzeń służących do ich miotania w tym zajęcia praktyczne – pokazy, Działania pododdziałów zwartych w oparciu o taktykę policyjną w tym tyraliery, Symulacja działań policyjnych m.in. wynikająca z zagrożeń terrorystycznych oraz działań pododdziałów zwartych w tym wraz ze środkami śpb*. W latach 2020 - 2021 (I półrocze) przeszkolono kolejno 23 oraz 240 policjantów do użytkowania *Plecakowych Miotaczy Pieprzu*;
- doskonalenie policjantów z zakresu taktyki i techniki interwencji w szczególności uprawnień i stosowania pałki służbowej. Szkolenie prowadzono w ramach zajęć *Doskonalenie techniki i taktyki interwencji – użycie i wykorzystanie śpb* w związku z wprowadzeniem w 2019 r. do użytkowania pałek teleskopowych. W latach 2019 - 2021 (I półrocze) w szkoleniach z wykorzystaniem pałki teleskopowej uczestniczyło kolejno 346, 338 oraz 340 policjantów. Również w ramach prowadzenia doskonalenia zawodowego lokalnego dotyczącego taktyki i techniki interwencji lub zawierające elementy taktyki i techniki interwencji w szkoleniach uczestniczyło kolejno 353, 355 oraz 388 policjantów;
- przeszkolenie policjantów z zakresu użytkowania wprowadzonego na użytkowanie nowego uzbrojenia. Szkolenie prowadzono w ramach trzech zajęć tematycznych: *Budowa zasady działania oraz obsługa techniczna i konserwacja broni będącej na wyposażeniu Policji w tym obsługa techniczna i konserwacja broni praktyczna, Trening strzelecki – strzelania dodatkowe, Strzelania programowe zgodnie z wytycznymi KGP w danym roku*. W latach 2019 - 2021 (I półrocze) przeszkolonych zostało kolejno 180, 179 policjantów;

b) poprzez dodatkowe zajęcia szkoleniowe w ramach potrzeb własnych które dotyczyły:

---

⁵⁸ Tematyka dotycząca stosowania środków przymusu bezpośredniego realizowana była w czterech blokach tematycznych, tj. 1. *Bloku wychowanie fizyczne oraz taktyka i technika interwencji* w szczególności na zajęciach *Doskonalenie techniki i taktyki interwencji – użycie i wykorzystanie śpb*. 2. *Bloku taktyka działania pododdziałów Policji* w szczególności na zajęciach *Działanie pododdziałów zwartych w oparciu o taktykę policyjną w tym tyraliery oraz taktykę działania pododdziału (...), Symulacja działań policyjnych m.in. wynikająca z zagrożeń terrorystycznych oraz działań pododdziałów zwartych w tym wraz ze środkami wsparcia i użyciem śpb*, 3. *Bloku wyszkolenie strzeleckie* w szczególności na zajęciach *Chemiczne środki obezwładniające – podstawy prawne oraz zasady ich użycia wykorzystania, podstawowe elementy budowy oraz zasady działania urządzeń służących do ich miotania w tym zajęcia praktyczne – pokazy*, 4. *Bloku wiedza ogólnopolicyjna* w szczególności na zajęciach *Zagadnienia ogólnopolicyjne z zakresu prawa powszechnego oraz aktów wewnętrznych w tym śpb, uprawnienia policjanta, Sporządzanie dokumentacji służbowej*.

- przeszkolenia wyznaczonych policjantów z zakresu uprawnień z zakresu uprawnień i stosowania strzelb gładkolufowych z amunicją niepentracyjną w poddziale zwartym Policji realizowanego na podstawie *Programu zajęć doskonalenia zawodowego z zakresu postępowania się strzelbą (...)* z użyciem amunicji z pociskami niepenetracyjnymi. W 2019 r. przeszkolono 45 policjantów. W 2020 r. planowane w IV kwartale szkolenia/ kursy dotyczące przeszkolenia dodatkowych policjantów nie zostały zrealizowane ze względu na wstrzymanie zajęć szkoleniowych z powodu epidemii COVID-19;
- przeszkolenia policjantów, którzy ukończyli szkolenie zawodowe podstawowe (kurs podstawowy) z podstaw strzelania z pistoletu maszynowego i strzelby gładkolufowej oraz karabinku kbk AK na podstawie *Programu szkolenia zawodowego podstawowego realizowanego w warunkach ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii*⁵⁹. W latach 2020-2021 (I półrocze) przeszkolono kolejno 46 i 29 policjantów;
- przeszkolenia policjantów, którzy ukończyli szkolenie podstawowe (kurs podstawowy) dodatkowo z taktyki i techniki interwencji dla policjantów w ramach doskonalenia na podstawie ww. programu. W latach 2020-2021 (I półrocze) przeszkolono kolejno 23 i 29 policjantów.

Tom I (akta kontroli str. 8,262,270,271,440,552-554,743-746,759-776)

W 2019 r. zrealizowano w OPP wszystkie zakładane przedsięwzięcia szkoleniowe w tym dotyczące śpb. W 2020 r. z uwagi na stan związany z epidemią COVID-19 nie zrealizowano pełnej tematyki szkoleniowej ze względu na wstrzymanie lokalnego doskonalenia zawodowego w KWP przez okres siedmiu miesięcy⁶⁰. Również w I półroczu 2021 r. z uwagi na stan związany z epidemią COVID-19 nie zrealizowano w pełni planowanej tematyki przedsięwzięć szkoleniowych ze względu na wstrzymanie lokalnego doskonalenia zawodowego przez okres ok.1,5 miesiąca⁶¹. Przedsięwzięcia szkoleniowe pododdziałów OPP (*ilość godzin zaplanowana/ ilość godzin zrealizowana*) prowadzone w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego w blokach tematycznych: *wychowanie fizyczne i taktyka i technika interwencji, wyszkolenie strzeleckie, taktyka działania pododdziałów Policji, wiedza ogólnopolicyjna* zrealizowano na poziomie od 42%⁶² do 93%⁶³ w 2020 r. oraz od 66%⁶⁴ do 83%⁶⁵ w I półroczu 2021 r.

Tom I (akta kontroli str. 271,279-281,746,751-756)

Pełnomocnik Dowódcy Zespołu Szkolenia OPP wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą przyjęto do OPP ogółem 177 funkcjonariuszy. Policjanci nowo przyjęci, to jest mianowani na stanowisko kursanta do czasu ukończenia szkolenia zawodowego podstawowego (kursu podstawowego) nie są kierowani do służby zewnętrznej w tym dotyczącej realizacji zadań w ramach akcji/ operacji policyjnych. Policjanci nowo przyjęci (na stanowisku kursanta) przed pozytywnym ukończeniem szkolenia zawodowego podstawowego nie są wyposażeni w środki przymusu bezpośredniego. Również przed ukończeniem szkolenia podstawowego zawodowego i oddelegowaniem ich do właściwej jednostki szkoleniowej Policji nie prowadzi się dla nich jakichkolwiek zajęć/ instruktaży dotyczących śpb. Środki przymusu bezpośredniego są wydawane wyłącznie policjantom, którzy z wynikiem

⁵⁹ Dz. Urz. KGP z 2020 r. poz. 51.

⁶⁰ W 2020 r. zajęcia szkoleniowe OPP zostały zawieszono od 13 marca do 10 czerwca oraz od 13 października do 31 grudnia.

⁶¹ W I półroczu 2020 r. zajęcia szkoleniowe OPP zostały zawieszono od 29 marca do 10 maja.

⁶² Taktyka działania pododdziałów Policji.

⁶³ Wyszkolenie strzeleckie.

⁶⁴ Wiedza ogólnopolicyjna.

⁶⁵ Wyszkolenie strzeleckie.

pozytywnym ukończyli kurs podstawowy i legitymują się świadectwem ukończenia takiego szkolenia podstawowego zawodowego.

Tom I (akta kontroli str. 747)

W planach doskonalenia zawodowego NPPP w latach 2019-2021 ujęto zagadnienia dot. śpb oraz taktyki działania policjantów wchodzących w skład pododdziałów zwartych Policji. Tematyka ta planowana była do realizacji w każdym roku szkoleniowym. Roczny *Plan doskonalenia zawodowego policjantów Nieetatowego Oddziału Prewencji Policji KWP* w skład którego wchodził *Ramowy program zajęć doskonalenia zawodowego policjantów Nieetatowych Oddziałów Prewencji Policji KWP* zatwierdzany był w okresie badanym przez Komendanta lub Zastępcę Komendanta KWP⁶⁶. W każdym roku kalendarzowym decyzją Komendanta rotacyjnie kompanie NPPP wchodzące w skład NOP wyznaczone są do uzupełnienia stanów osobowych OPP i realizacji wspólnego doskonalenia zawodowego co najmniej cztery razy w roku. Zgodnie z założeniami organizacyjnymi przyjętych planów:

- w doskonaleniu zawodowym brać powinni udział wszyscy policjanci wchodzący w skład poszczególnych kompanii NPPP (w tym tworzący rezerwę kadrową w tych pododdziałach),
- zajęcia w ramach doskonalenia zawodowego NPPP powinny odbywać się zgodnie z ramowym programem zajęć,
- doskonalenie zawodowe może odbywać się w grupkach szkoleniowych nie mniejszych niż pluton,
- raz w roku powinno odbywać się szkolenie zgrywające całego stanu kompanii NPPP wchodzących w skład NOP KWP,
- doskonalenie zawodowe winno odbywać się w rozbiciu na jednostki taktyczne (45 minut jedna). W wyjątkowych sytuacjach jednostki taktyczne można ze sobą łączyć.

Tom I (akta kontroli str. 8,201,203-217)

Ramowy program doskonalenia zawodowego zaplanowany dla policjantów ośmiu kompanii NPPP przewidywał realizację m.in. następujących tematów szkolenia dot. śpb:

- *Szyki i ugrupowania policyjne, wykonywanie zadań w zakresie dynamicznego zatrzymania osób. Taktyka pododdziałów zwartych Policji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa lub naruszenia porządku publicznego oraz pościgu za osobą ściganą,*
- *Taktyka pełnienia służby patrolu zabezpieczającego,*
- *Użycie środków przymusu bezpośredniego przez policjantów wchodzących w skład pododdziału zwartego Policji,*
- *Procedury postępowania Policji podczas zabezpieczenia imprez masowych zgromadzeń oraz innych wystąpień o charakterze masowym,*
- *Doskonalenie elementów musztry policyjnej, niezbędnych do realizacji zadań NPP.*

Zajęcia doskonalenia zawodowego zorganizowane dla funkcjonariuszy kompanii NPPP wchodzących w skład NOP KWP przewidziane w ramowym programie objęły:

- w 2019 r. osiem kompanii NPPP (od I do VIII), uzupełnienie OPP (II kompanie) oraz kadrę dowódczą NPP. W tym okresie przeprowadzono ogółem 161 szkoleń od 20 stycznia do 4 grudnia 2019 r. W ramach prowadzonych szkoleń zrealizowano wszystkie ww. tematy szkoleniowe zaplanowane dla policjantów w ramowym planie doskonalenia zawodowego dot. śpb (za wyjątkiem zajęć

⁶⁶ Plan doskonalenia zawodowego NOP KWP: na 2019 r. sporządzono 10 stycznia 2019 r., na 2020 r. sporządzono 3 stycznia 2020 r., na 2021 r. sporządzono 30 grudnia 2020 r.

zaplanowanych w 3 plutonie VIII kompanii NPPP, opisano poniżej w części *stwierdzone nieprawidłowości*);

- w 2020 r. pięć kompanii NPPP (I, II, III, IV, VIII). W tym okresie przeprowadzono ogółem 41 szkoleń od 7 stycznia do 9 listopada 2020 r. Proces szkoleniowy został w 2020 r. został ograniczony z uwagi na występujący na terenie RP stan epidemii⁶⁷;
- w 2021 r. (I półroczu) siedem kompanii NPPP (I, II, III, IV, V, VI, VIII), uzupełnienie OPP (IV kompanie) oraz kadrę dowódczą NPP. W tym okresie przeprowadzono ogółem 38 szkoleń od 3 lutego do 29 czerwca 2021 r. Z uwagi na utrzymujący się stan epidemii na terenie RP szkolenia w dalszym ciągu realizowane były w ograniczonym zakresie⁶⁸.

Tom I (akta kontroli str. 227-233,310,311,573-595,1314-1317)

Doskonalenie zawodowe policjantów NPPP garnizonu małopolskiego w latach 2020-2021 (I półrocze) w związku z wystąpieniem na terenie Polski koronawirusa COVID-19 przez większość tego okresu poleceniem Komendanta były odwoływane⁶⁹. Niezrealizowane przez poszczególne pododdziały NPP zajęcia szkoleniowe w związku z utrzymującym się stanem epidemii dotyczyły następujących tematów śpb:

- a) *Szyki i ugrupowania policyjne, wykonywanie zadań w zakresie dynamicznego zatrzymania osób. Taktyka działania pododdziałów zwartych Policji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa lub naruszenia porządku publicznego oraz pościgu za osobą ściganą*, dot. siedmiu kompanii NPPP w latach 2020⁷⁰-I półrocze 2021⁷¹;
- b) *Taktyka pełnienia służby patrolu zabezpieczającego*, dot. sześciu kompanii NPP⁷² w 2020 r. i siedmiu kompanii NPPP⁷³ w I półroczu 2021 r.;
- c) *Użycie środków przymusu bezpośredniego przez policjantów wchodzących w skład pododdziału zwartego Policji*, dot. pięciu kompanii⁷⁴ w 2020 r. i siedmiu kompanii NPPP w I półroczu 2021 r.⁷⁵;

⁶⁷ Następujące pododdziały zrealizowały m.in. n/w tematy szkolenia dot. śpb: *Szyki ugrupowania policyjne (...)* dot. 1,2,3 plutonu III kompanii NPPP; *Taktyka pełnienia służby patrolu zabezpieczającego*, dot. 1,3,4 plutonu I kompanii NPP, 1,2,3 plutonu II kompanii NPPP, IV kompanii NPPP, 4 plutonu NPPP; *Użycie środków przymusu bezpośredniego (...)*, dot. 1,3,4 plutonu I kompanii NPPP, II kompanii NPP, III kompanii NPPP, IV kompanii NPP; *Procedury postępowania Policji podczas zabezpieczenia imprez masowych (...)*, dot. I kompanii NPPP, III kompanii NPPP, IV kompanii NPPP, 4 plutonu VIII kompanii NPPP; *Doskonalenie elementów musztry policyjnej (...)* dot. 1,2 plutonu III kompanii NPPP.

⁶⁸ Następujące pododdziały zrealizowały m.in. n/w tematy szkolenia dot. śpb: *Szyki ugrupowania policyjne (...)*, dot. II kompanii NPP, 1,4 pluton III kompanii NPPP, IV kompania NPPP, 1,2,3 pluton V kompanii NPPP, 2 pluton VIII kompanii NPPP; *Taktyka pełnienia służby patrolu zabezpieczającego*, dot. II kompanii NPPP, 3 plutonu III kompanii NPPP, 1,2,3 pluton V kompanii NPPP, 3 pluton VI kompanii NPPP, 1,2,4 pluton VIII kompanii NPPP; *Użycie środków przymusu bezpośredniego (...)*, dot. II kompanii NPPP, 1,3 pluton III kompanii NPPP, 1,2,3 pluton V kompanii NPPP; *Procedury postępowania Policji podczas zabezpieczenia imprez masowych (...)*, dot. II kompanii NPPP, 3 pluton III kompanii NPPP, 1,2,3 pluton V kompanii NPPP, 1,2,4 pluton VIII kompanii NPPP; *Doskonalenie elementów musztry policyjnej (...)* dot. 1,3,4 pluton III kompanii NPPP, V kompanii NPPP, 1 pluton VI kompanii NPPP, 1,2 pluton VIII kompanii NPPP.

⁶⁹ Doskonalenie zawodowe lokalne NPPP z uwagi na występujący stan epidemii nie było realizowane w następujących okresach od 13 marca 2020 r. do 10 czerwca 2020 r., od 13 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r., od 1 stycznia 2021 r. do 17 stycznia 2021 r. oraz od 29 marca 2021 r. do 10 maja 2021 r.

⁷⁰ W 2020 r. dot.: I i II kompanii NPPP, 4 plutonu III kompanii NPPP, V kompanii NPPP, VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP, VIII kompanii NPPP.

⁷¹ W I półroczu 2020 r. dot.: I kompanii NPPP, 2 i 3 plutonu III kompanii NPPP, 4 plutonu V kompanii NPPP, VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP; 1, 3 i 4 plutonu VIII kompanii NPPP.

⁷² W 2020 r. dot. 2 plutonu I kompanii NPP, 4 plutonu II kompanii NPP, V kompanii NPP, VI kompanii NPP, VIII kompanii NPP; 1,2 i 3 plutonu VIII kompanii NPP.

⁷³ W I półroczu 2020 r. dot.: I kompanii NPP; 1,2 i 4 plutonu III kompanii NPP, IV kompanii NPP, 4 plutonu V kompanii NPP; 1,2 i 4 plutonu VI kompanii NPP, VII kompanii NPP, 3 plutonu VIII kompanii NPP.

⁷⁴ W 2020 r. dot.: 2 plutonu I kompanii NPPP, V kompanii NPPP, VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP, VIII kompanii NPPP.

⁷⁵ W I półroczu 2020 r. dot.: I kompanii NPPP, 2 i 4 plutonu III kompanii NPPP, IV kompanii NPPP, 4 plutonu V kompanii NPPP, VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP, VIII kompanii NPPP.

- d) *Procedury postępowania Policji podczas zabezpieczenia imprez masowych, zgromadzeń, manifestacji oraz innych wystąpień o charakterze masowym*, dot. pięciu kompanii NPPP⁷⁶ w 2020 r. i siedmiu kompanii NPPP⁷⁷ w I półroczu 2021 r.;
- e) *Doskonalenie elementów musztry policyjnej, niezbędnych do realizacji zadań NPP*, dot. ośmiu kompanii NPPP⁷⁸ w 2020 r. i siedmiu kompanii NPP⁷⁹ w I półroczu 2021 r.

Tom I (akta kontroli str. 202,779,780,812-824)

Plan doskonalenia zawodowego policjantów NOP przewidywał wspólne szkolenie wyznaczonych w danym roku kompanii oraz kadry dowódczej NPPP z policjantami OPP nie rzadziej niż dwa razy roku w okresie półrocza. Wspólne szkolenia w formie ćwiczeń praktycznych i symulacji pododdziałów według tematyki określonej KGP przeprowadzili policjanci kadry dowódczej OPP:

- w 2019 r. dwa razy w każdym półroczu z policjantami II Kompanii NPPP,
- w 2021 r. (I półroczu) z policjantami IV Kompanii NPPP.

W związku z sytuacją sanitarno-epidemiologiczną realizując polecenia Komendanta Głównego Policji oraz polecenia Komendanta KWP w 2020 r. na terenie woj. małopolskiego nie zrealizowano planowanych szkoleń III kompanii oraz policjantów NPP w wspólnie z policjantami OPP.

Tom I (akta kontroli str. 271,552-554,580-595,744-747,751-755)

Naczelnik Sztabu Policji KWP wyjaśnił, że realizacja procesu szkolenia w okresie objętym kontrolą w części uzależniona była od sytuacji związanej z wystąpieniem na terenie Polski koronawirusa SARS-Cov-2. W dalszej części wyjaśnień podał, że w latach 2019-2020 zorganizowano ponadplanowe szkolenia dla 39 policjantów⁸⁰ z obsługi i użycia plecakowych miotaczy substancji obojętujących. Mając na uwadze charakter realizowanych przez pododdziały NPP zadań na terenie województwa małopolskiego, które związane są z m.in. z zabezpieczeniem zdarzeń kryzysowych, imprez i uroczystości, przejazdów kibiców na imprezy sportowe organizowano dwudniowe szkolenia dla kadry dowódczej NPP, które odbywają się co roku (z wyjątkiem 2020 r.). Szkolenia te miały na celu oprócz szkoleń programowych wprowadzenie dodatkowych wykładów, np. z zakresu psychologii jak również podsumowanie wybranych działań policyjnych w celu wyeliminowania ewentualnych błędów w przyszłości oraz wymianę doświadczeń pomiędzy kadrami dowódczą NPP. Obecnie ww. szkolenie planowane jest w drugiej połowie roku, a jego organizacja uzależniona jest od sytuacji epidemicznej.

Tom I (akta kontroli str. 8,202,778)

W oparciu o bazę SWOP⁸¹ ustalono, że:

- ośmiu policjantów NPP (z spośród 144 funkcjonariuszy NPP) zajmujących stanowiska służbowe dowódcy drużyny, dowódcy plutonu, zastępcy dowódcy kompanii i dowódcy kompanii, odbyły kursy specjalistyczne, o których mowa w decyzji nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji;

⁷⁶ W 2020 r. dot.: II kompanii NPPP, V kompanii NPPP, VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP; 1,2 i 3 plutonu VIII kompanii NPPP.

⁷⁷ W I półroczu 2020 r. dot.: I kompanii NPPP, 1,2 i 4 plutonu III kompanii NPPP, IV kompanii NPP, 4 plutonu V kompanii NPPP, VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP, 3 plutonu VIII kompanii NPPP.

⁷⁸ W 2020 r. dot.: I kompanii NPPP, II kompanii NPPP, 3 i 4 plutonu III kompanii NPPP, IV kompanii NPPP, V kompanii NPPP, VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP, VIII kompanii NPPP.

⁷⁹ W I półroczu 2020 r. dot.: I kompanii NPPP, II kompanii NPPP, 2 plutonu III kompanii NPPP, IV kompanii NPPP; 2,3 i 4 plutonu VI kompanii NPPP, VII kompanii NPPP, 3 i 4 plutonu VIII kompanii NPPP.

⁸⁰ W szkoleniu uczestniczyli policjanci trzech komend miejskich policji z terenu garnizonu.

⁸¹ Na dzień kontroli NIK, tj. 8 września 2021 r.

- dziesięciu komendantów i ich zastępców szczebla KWP, KMP, KPP garnizonu małopolskiego (z spośród 52 funkcjonariuszy) ukończyło szkolenia dotyczące zarządzania operacjami i podoperacjami zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, w których mogły być użyte śpb;
- 17 policjantów OPP⁸² (z spośród 57 funkcjonariuszy) zajmujących stanowiska służbowe dowódcy kompanii, zastępcy dowódcy kompanii, dowódcy plutonu, dowódcy drużyny odbyło kursy specjalistyczne, o których mowa w ww. decyzji nr 172 Komendanta Głównego Policji;
- żaden z spośród aktualnych 18 dowódców plutonów OPP nie odbył szkolenia specjalistycznego dla dowódców plutonów oddziałów prewencji Policji, o których mowa w decyzji nr 83 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie programu szkolenia specjalistycznego dla dowódców plutonów oddziałów prewencji Policji; decyzji nr 58 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2004 r. w sprawie pilotażowego programu szkolenia specjalistycznego policjantów realizowanego zaocznie - specjalność: dowódca plutonu oddziału prewencji Policji oraz decyzji nr 416 Komendanta Głównego Policji z dnia 12 sierpnia 2005 r. w sprawie wprowadzenia programu szkolenia specjalistycznego dla policjantów w specjalności dowódca plutonu oddziału prewencji Policji prowadzonego w systemie eksternistycznym.

Tom I (akta kontroli str. 8,335,505,647-651,695,717-742,749,757-758)

Dowódca OPP wyjaśnił, że szkolenia specjalistyczne dla dowódców plutonów oddziałów prewencji Policji określone w decyzji nr 83 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 kwietnia 2002 r.; decyzji nr 58 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2004 r. oraz decyzji nr 416 Komendanta Głównego Policji z dnia 12 sierpnia 2005 r. mogli odbyć wyłącznie dowódcy plutonów mianowani na to stanowisko przed 2008 r. (ze względu na zmianę przepisów). Funkcjonariusze, którzy byli ich absolwentami nie pełnią służby w OPP przede wszystkim na zwolnienie w związku z nabyciem praw emerytalnych. Ww. szkolenia specjalistyczne dla dowódców plutonów oddziałów prewencji Policji nie znajdowały się w ofercie szkoleniowej szkół Policji i jako jedyne szkolenie dla dowódców plutonów oddziałów prewencji Policji oferowano od 2015 r. wyłącznie stacjonarny kurs specjalistyczny określony w Decyzji nr 172/2015 KGP.

Tom I (akta kontroli str. 803,810,811)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W oparciu o bazę SWOP⁸³ ustalono, że:
  - 136 policjantów NPP zajmujących stanowiska służbowe dowódcy drużyny, dowódcy plutonu, zastępcy dowódcy kompanii i dowódcy kompanii, nie odbyło kursów specjalistycznych, o których mowa w decyzji nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji;
  - I Zastępca Komendanta (dowódca 2 operacji policyjnych) oraz Zastępca Komendanta (dowódca 11 operacji policyjnych) nie posiadali przeszkolenia o którym mowa w decyzji nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla dowódców akcji i operacji policyjnych. Według danych wygenerowanych w SWOP Zastępca Komendanta w 2002 r. ukończył kurs doskonalenia zawodowego z zakresu szkolenia kadry dowódczej nieetatowych pododdziałów Policji, a w roku 2003

⁸² W tym ośmiu dowódców plutonu OPP.

⁸³ Na dzień kontroli NIK, tj. 8 września 2021 r.

- kurs dla kadry dowódczej średniego szczebla dowodzenia NPP i Oddziałów Szkół Policji;
- 42 komendantów i ich zastępców szczebla KWP, KMP, KPP garnizonu małopolskiego nie ukończyło szkolenia dotyczącego zarządzania operacjami i podoperacjami zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, w których mogą być użyte śpb;
- 40 policjantów OPP zajmujących stanowiska służbowe dowódcy kompanii, zastępcy dowódcy kompanii, dowódcy plutonu, dowódcy drużyny nie odbyło kursów specjalistyczne, o których mowa w ww. decyzji nr 172 Komendanta Głównego Policji.

Tom I (akta kontroli str. 8,335,505,647-651,695,717-742,748-750,757-758)

Dowódca OPP wyjaśnił, że kursy specjalistyczne w tym określone w *Decyzji nr 172 Komendanta Głównego Policji* realizowane są wyłącznie przez szkoły Policji w ramach doskonalenia centralnego. W chwili obecnej jedyną jednostką szkoleniową Policji prowadzącą kurs specjalistyczny określony w tej decyzji jest Szkoła Policji w Słupsku. Ilość ewentualnie kierowanych policjantów OPP/NOP na kurs związany z możliwościami dydaktycznymi jednostki szkoleniowej uzgadniana jest m.in. z Głównym Sztabem Policji KGP, który również koordynuje ilość policjantów mogących zostać skierowanych na kurs w danym roku. Przykładowo w 2020 r. planowano realizację dziewięciu edycji kursu określonego *Decyzją nr 172/2015 KGP*, z których siedem edycji było przeznaczonych dla kadry dowódczej OPP (łącznie możliwość 154 policjantów ze wszystkich OPP/SPPP w kraju w tym przydział dla OPP Kraków wynosił osiem miejsc) oraz dwie edycje dla policjantów NOP ze wszystkich garnizonów (łączna możliwość udziału w kursie dotyczyła 44 funkcjonariuszy w tym trzech policjantów z KWP Kraków). Jednakże ze względu na epidemię COVID-19 w 2020 r. kursy nie były realizowane. Przyczynami nieprzeszkolenia policjantów zajmujących stanowiska dowódcze (kompanii, plutonów, drużyn) były czynniki niezależne od OPP, tj. nierealizowanie w Szkole Policji w Słupsku edycji kursu specjalistycznego określonego w *Decyzji nr 172/2015 KGP* w latach 2019-2021⁸⁴ oraz ograniczone możliwości kierowania na przeszkolenie policjantów OPP w latach wcześniejszych. W latach 2015-2018 OPP miało możliwość skierowania na przedmiotowy kurs 25 policjantów zajmujących stanowiska dowódcze. Aktualnie 17 policjantów OPP pełni służbę na stanowiskach dowódczych (kompania, pluton, drużyna). Natomiast czterech funkcjonariuszy zostało przeniesionych do innych jednostek terenowych i kolejnych czterech policjantów po odbyciu tego kursu zostało mianowanych na inne stanowiska.

Tom I (akta kontroli str. 803,809-811)

Naczelnik Wydziału Doboru i Szkoleń KWP wyjaśniła, że nie wszyscy komendanci szczebla KWP, KMP, KPP garnizonu małopolskiego zostali przeszkoleni zakresu *zarządzania operacjami i podoperacjami zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego w którym mogą być użyte śpb* gdyż celem doskonalenia centralnego organizowanego przez szkoły policyjne oraz WSPol, jest w szczególności nabywanie, aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębienie wiedzy i umiejętności zawodowych policjanta, wymaganych przy wykonywaniu przez niego zadań i czynności, a także uzyskiwanie przez niego dodatkowych uprawnień. Z czego wynika, że nie są to szkolenia obligatoryjne. Tom I (akta kontroli str. 829,1380)

⁸⁴ W 2019 r. nie realizowano edycji kursu specjalistycznego określonego w *Decyzji nr 172/2015 KGP* ze względu na planowane w 2020 r. zmiany programowe dotyczące włączenia do kursu tematyki zorganizowanych działań pościgowych oraz poszukiwawczych. Wiązało się to z realizowaniem w 2019 r. przez Szkołę Policji w Słupsku szkoleń pilotażowych związanych z powyższymi zagadnieniami i wprowadzonymi zmianami programowymi, które jednak nie były kursami specjalistycznymi określonymi w ww. decyzji. W 2020-2021 nie realizowano ww. kursów specjalistycznych ze względu na epidemię COVID-19.

Naczelnik Sztabu Policji KWP wyjaśnił, że za organizację kursów dla średniej kadry dowódczej oddziałów prewencji Policji i samodzielnych pododdziałów prewencji Policji w których mogą uczestniczyć policjanci wchodzący w skład NPP odpowiada KGP. Podczas organizacji szkoleń w tym zakresie KGP wskazuje jaka liczba policjantów z danego województwa ma uczestniczyć w planowanym kursie. Według posiadanej wiedzy w okresie objętym kontrolą nie było dyspozycji kierowania policjantów NPP KWP do udziału w takim kursie.

Tom I (akta kontroli str. 833,1314)

Komendant wyjaśnił, że przepisy aktualnie obowiązującego zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. nie nakładają na dowódców operacji, tj. *Komendanta Głównego Policji, komendantów wojewódzkich Policji lub ich zastępców, obowiązku posiadania specjalistycznych przeszkoleń w tym względzie.*

Zastępca Naczelnika Sztabu Policji KWP wyjaśnił, że w §2 ust.1 pkt 5 zarządzenia nr 23 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 września 2014 r. (obowiązującym do 1 sierpnia 2020 r.) oraz w zarządzeniu nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. zawarto zapis *dowódca operacji – Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki Policji lub ich zastępcy.* W dalszej części podał, że *w treści przytoczonych aktów prawnych nie ma zapisu dotyczącego, że dowodzący operacją policyjną Komendant Główny/ Wojewódzki Policji lub ich zastępcy winni posiadać specjalistyczne przeszkolenie w tym zakresie.*

Tom I (akta kontroli str. 8,695,741)

2. W 2019 r. 3 pluton VIII kompanii NPP KPP nie zrealizował następujących tematów wynikających z planu doskonalenia zawodowego, dot. śpb, pn. - taktyka pełnienia służby patrolu zabezpieczającego; - użycie środków przymusu bezpośredniego przez policjantów wchodzących w skład pododdziału zwartego Policji; - procedury postępowania Policji podczas zabezpieczenia imprez masowych, zgromadzeń oraz innych wystąpień o charakterze masowym; - doskonalenie elementów musztry policyjnej, niezbędnych do realizacji zadań NPP.

Tom I (akta kontroli str.778,779)

Naczelnik Sztabu Policji KWP wyjaśnił, że 3 plutonie VIII kompanii NPPP KPP w 2019 r. nie realizował ww. tematów szkoleniowych z uwagi na sytuację związaną z absencją funkcjonariuszy, dużą ilością wakatów na stanowiskach przewidzianych do służby w NPPP oraz delegowań policjantów do innych zadań służbowych wynikających z bieżących potrzeb służby.

Tom I (akta kontroli str. 834,1314)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli przy dokonywaniu oceny zapewnienia przeszkolenia oddziałów prewencji i nieetatowych pododdziałów, oddziałów prewencji Policji wzięła pod uwagę, że w latach 2020,2021 miały miejsce szczególne warunki, z uwagi na stan związany z epidemią COVID-19, co wymagało podjęcia dodatkowych działań zwiększających bezpieczeństwo funkcjonariuszy.

NIK negatywnie ocenia, niezrealizowanie w 2019 r. przez 3 pluton VII kompanii NPP wszystkich tematów wynikających z planu doskonalenia zawodowego oraz nieodbycie szkoleń przez wszystkich uprawnionych funkcjonariuszy kursów specjalistycznych o których mowa w ww. decyzjach o nr 172 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. i nr 173 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 maja 2015 r. oraz szkoleń dotyczących zarządzania operacjami i podoperacjami zabezpieczenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, w których mogą być użyte śpb. Zdaniem NIK wszyscy dowódcy realizujący operacje policyjne powinni odbyć kursy specjalistyczne dla dowódców akcji i operacji policyjnych.

4. Przygotowanie i prowadzenie działań sił policyjnych z użyciem środków przymusu bezpośredniego w ramach operacji (akcji) policyjnych

Opis stanu faktycznego

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. OPP w ramach operacji (akcji) policyjnych zastosowało następujące środki przymusu bezpośredniego:

- środki fizyczne (siła fizyczna w postaci technik obezwładniających) w 91 przypadkach,
- środki techniczne (kajdanki) w 50 przypadkach,
- środki chemiczne (ręczne miotacze pieprzu) w 3 przypadkach.

Tom I (akta kontroli str. 262,272,282-284)

Naczelnik Sztabu Policji KWP wyjaśnił, że w przedstawionym okresie nie wystąpiło użycie/ wykorzystanie śpb podczas działań pododdziału zwartego Policji na podstawie dyspozycji art. 41 i art. 43 uośpb⁸⁵. Użycie śpb w postaci siły fizycznej, kajdanek, ręcznych miotaczy pieprzu następowało zgodnie z dyspozycją art. 35 ust. 1 uośpb⁸⁶, tj. policjant podejmował samodzielnie decyzję o użyciu lub wykorzystaniu danego środka. *Wyłącznie były to użycia/wykorzystania śpb w formie indywidualnej z zaistniałych indywidualnie sytuacji.* Ustalenia nie wykazały, aby podczas użycia/ wykorzystania śpb wystąpiły błędy wymagające wyciągnięcia i wdrażania wniosków.

Tom I (akta kontroli str. 833,1313,1314)

W okresie objętym kontrolą policjanci Sztabu Policji KWP w ramach zatwierdzonego przez Zastępcę Komendanta *Planu czynności nadzorczych nad realizacją zadań związanych z funkcjonowaniem Powiatowych Punktów Kontaktowych w jednostkach organizacyjnych Policji podległych KWP* prowadzili tzw. *wizyty studyjne* podczas których analizowana była dokumentacja związana z prowadzonymi działaniami policyjnymi oraz prawidłowość wprowadzanych danych do systemów informatycznych. Celem było m.in. wskazanie występujących uchybień i nieprawidłowości oraz realizacja wniosków i propozycja działań korygujących. W trakcie spotkań z policjantami nadzorującymi, odpowiedzialnymi za problematykę organizacji zabezpieczeń imprez i uroczystości funkcjonariusze Sztabu Policji KWP omawiali kierunki działań organizacji i realizacji planowanych zabezpieczeń na podstawie zdobytych doświadczeń, celem uniknięcia ewentualnych nieprawidłowości. Tematyka związana z prawidłowym planowaniem i prowadzeniem zabezpieczeń policyjnych oraz identyfikowaniem potencjalnych nieprawidłowości w działaniach Policji, ich eliminowaniem, podejmowana była podczas odpraw, wideokonferencji⁸⁷ organizowanych przez Kierownictwo Komendy dla podległych komendantów miejskich/ powiatowych Policji oraz kierowników jednostek i komórek organizacyjnych KWP.

Tom I (akta kontroli str. 1313,1534-1555)

Naczelnik Sztabu Policji KWP w sprawie śpb stosowanych w okresie objętym kontrolą przez NPPP podał⁸⁸, że fakt użycia lub wykorzystania śpb dokumentowany jest zapisami w notatnikach służbowych lub notatkach. W żadnym scentralizowanym systemie informatycznym nie gromadzi się odrębnych danych o ich użyciu lub wykorzystaniu śpb, jak też nie istnieje zbiór takich danych które umożliwiałyby ich automatyczne generowanie. Nadto nie prowadzi się odrębnych rejestrów

⁸⁵ Art. 41 i Art. 43 ust. 1 uośpb stanowią, że *Środki przymusu bezpośredniego mogą być użyte lub wykorzystane przez pododdział zwarty (...) Użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty następuje na rozkaz dowódcy tego pododdziału.*

⁸⁶ Art. 35 ust. 1 uośpb stanowi, że *Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego uprawniony podejmuje samodzielnie.*

⁸⁷ W okresie od stycznia 2019 r. do marca 2020 r. jeden raz w tygodniu, od marca 2020 r. codziennie.

⁸⁸ Pismo z 16 lipca 2021 r. do Naczelnika Wydziału Kontroli KWP.

nielektrycznych dla tak skonkretyzowanego zakresu informacji. Funkcjonalności systemów informatycznych nie przewidują możliwości wygenerowania spośród dziesiątek tysięcy interwencji wyłącznie tych podczas których użyto lub wykorzystano śpb przez policjantów, w tym wchodzących w skład NPPP. Samo ustalenie liczby interwencji, podczas których użyto bądź wykorzystano śpb przez policjantów, w tym wchodzących w skład NPPP w taki sposób aby uzyskać rzetelny i miarodajny wynik, wymagałoby przeanalizowania ogromnej ilości rozproszonych danych, zaangażowania znacznych sił Policji w całym województwie bez gwarancji właściwej realizacji. W dalszej części wyjaśnień podał, że policjanci pełniący w strukturach NOP/NPPP podczas realizacji akcji lub operacji nie używali śpb gdzie skutkiem tego użycia lub wykorzystania byłoby zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia, a także nie używali i nie wykorzystywali broni palnej.

Tom I (akta kontroli str. 462,463,506,515)

Według wyjaśnień Pierwszego Zastępcy Komendanta KWP oraz Naczelnika Sztabu Policji KWP:

- kwestia wykładni przepisów i ich analizy w związku z rozszerzeniem ograniczeń wolności zgromadzeń (art. 57 Konstytucji RP), wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii i poprzednie rozporządzenia w tym zakresie⁸⁹, nie była podnoszona przez policjantów i kierownictwo Sztabu w kontekście organizowanych i prowadzonych działań policyjnych związanych z zabezpieczeniem zgromadzeń publicznych;
- nie zlecano Zespołowi Prawnemu KWP opracowania opinii prawnych w zakresie dotyczącym wykładni przepisów związanych z rozszerzeniem ograniczeń wolności zgromadzeń, wprowadzonych ww. rozporządzeniem.

Tom I (akta kontroli str. 9,262,342,664)

Zastępca Naczelnika Sztabu Policji KWP w sprawie wygenerowania z systemów policyjnych ilości akcji/ operacji przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą wyjaśnił, że z uwagi na sposób rejestrowania danych w systemie PRIM⁹⁰ i formę jego funkcjonowania nie można uzyskać faktycznej liczby akcji i operacji policyjnych przeprowadzonych na terenie województwa małopolskiego w latach 2019-I półrocze 2021. Powodem tego jest fakt, że PRIM nie odnosi się bezpośrednio do zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. lecz jest regulowane przez zarządzenie nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie prowadzenia imprez masowych. W związku z powyższym, w ramach prowadzonej akcji lub operacji policyjnej zabezpieczonych jest kilka wydarzeń takich jak zgromadzenia czy mecze piłki nożnej, które w PRIM rejestrowane są jako pojedyncze imprezy i nie są one pogrupowane i przyporządkowane do konkretnego

⁸⁹ Na podstawie § 26 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 512 ze zm.) do dnia 3 maja 2021 r. zakazano organizowania lub udziału w zgromadzeniach w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. - Prawo o zgromadzeniach, z wyłączeniem zgromadzeń organizowanych na podstawie zawiadomienia, o którym mowa w art. 7 ust. 1, art. 22 ust. 1, albo decyzji, o której mowa w art. 26b ust. 1 tej ustawy, przy czym: 1) maksymalna liczba uczestników nie może być większa niż 5; 2) odległość pomiędzy zgromadzeniami nie może być mniejsza niż 100 m oraz poprzedzające: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii; rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 447 ze zm.); rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 2132); rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 2091)

⁹⁰ Policyjny Rejestr Imprez Masowych.

działania policyjnego. Z uwagi na powyższe, system PRIM należy uznać za niedoskonały pod kątem raportowania konkretnych działań.

Tom I (dowód: akta kontroli str.6,596)

Do zadań Zespołu ds. Operacji Policyjnych Sztabu Policji KWP należało m.in. przygotowanie i organizowanie operacji policyjnych o zasięgu wojewódzkim oraz przygotowanie i realizacja podoperacji policyjnych w ramach operacji krajowych.

Tom I (dowód: akta kontroli str.73)

Według przedstawionego przez Komendę zestawienia w okresie objętym kontrolą zostało przeprowadzonych 13 operacji policyjnych⁹¹ oraz 167 akcji policyjnych⁹².

Tom I (dowód: akta kontroli str.6,201,234-236,441-445,571,596)

Analizą objęto 10 operacji/ akcji⁹³ policyjnych zaplanowanych i zrealizowanych w związku z organizacją: marszów równości, protestów wobec planów zamykania surowcowej części krakowskiej huty, obchodów *80 rocznicy I transportu Polaków do KL Auschwitz*, zgromadzenia osób ze środowiska narodowościowego, meczu piłki nożnej, protestów górników domagających się wzrostu wynagrodzeń, miesięcznicy pochowania *Pary Prezydenckiej na Wawelu*. Stwierdzono, że w ramach prowadzonych operacji/ akcji policjanci OPP i NPP stanowili ok 55% ogółu ilości funkcjonariuszy uczestniczących w zabezpieczeniach, z tego w przypadku:

- a) operacji na odcinku *Marsz*⁹⁴ siły policyjne liczyły ogółem 524 policjantów (czas służby 3 542 h), w tym m.in. 208 policjantów OPP (czas służby 1 456 h), co stanowiło 40% ogółu ilości funkcjonariuszy, 64 policjantów NPP (czas służby 512 h), co stanowiło 12% ogółu ilości funkcjonariuszy,
- b) operacji na odcinku *Parada*⁹⁵ siły policyjne liczyły ogółem 339 policjantów (czas służby 3 051 h), w tym m.in. 104 policjantów OPP (czas służby 936 h), co stanowiło 31% ogółu ilości funkcjonariuszy, 135 policjantów NPP (czas służby 1 215 h), co stanowiło 40% ogółu ilości funkcjonariuszy,
- c) operacji na odcinku *Zgromadzenie*⁹⁶ siły policyjne liczyły ogółem 154 policjantów (czas służby 978 h), w tym m.in. 133 policjantów NPP (czas służby 868 h), co stanowiło 86% ogółu ilości funkcjonariuszy,
- d) akcji⁹⁷ siły policyjne liczyły ogółem 114 policjantów (czas służby 570 h), w tym m.in. 16 policjantów OPP (czas służby 16 h), co stanowiło 14% ogółu ilości

⁹¹ W myśl § 2 ust.1 pkt 10 Zarządzenia nr 20 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. określenie operacja policyjna oznacza zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych polegających na wykonywaniu zadań służbowych przez siły przynależne do różnych rodzajów służb Policji, w celu przeciwdziałania lub likwidacji zdarzeniom szczególnym, gdy z posiadanych informacji wynika wysokie i przewidywalne ryzyko ich wystąpienia.

⁹² W myśl § 2 ust.1 pkt 1 Zarządzenia nr 20 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. określenie akcja policyjna oznacza zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych polegających na wykonywaniu zadań służbowych przez siły podległe komendantowi wojewódzkiemu Policji lub komendantowi powiatowemu Policji właściwemu terytorialnie do miejsca wystąpienia zdarzeń szczególnych, do prowadzenia których może być wymagane użycie przydzielonych sił wsparcia, w celu przeciwdziałania lub likwidacji tym zdarzeniom, gdy z posiadanych informacji wynika wysokie i przewidywalne ryzyko ich wystąpienia, a podjęcie skutecznych działań nie wymaga zastosowania działań kontrterrorystycznych.

⁹³ Dot. trzech operacji policyjnych - w dniach: 1) 18 maja 2019 r., pk. *Maj*; 2) 6 października 2019 r., pk. *PAŹDZIERNIK 2019*; 3) 21 czerwca 2020 r., pk. *CZERWIEC 2020* oraz siedmiu akcji policyjnych - w dniach: 1) 19 lipca 2019 r., pk. *Protest 2019*; 2) 25 lipca 2019 r.; 3) 31 sierpnia 2019 r. pk. *Parasol* 4) 21 listopada 2019 r.; 5) 18 lutego 2020 r.; 6) 14 czerwca 2020 r., 7) 29 sierpnia 2019 r., pk. *Sierpień 2020*.

⁹⁴ Dotyczy operacji policyjnej pk. *Maj 2019* w dniu 18 maja 2019 r. dot. *Marszu Równości*.

⁹⁵ Dotyczy operacji policyjnej pk. *Październik 2019* w dniu 6 października 2019 r. dot. zgromadzenia LGBT.

⁹⁶ Dotyczy operacji policyjnej pk. *Czerwiec 2020* w dniu 21 czerwca 2020 r. dot. zgromadzenia publicznego (antyklerykalne, strajk przedsiębiorców, LGBT, zwolennicy Prezydenta RP).

⁹⁷ Dotyczy akcji policyjnej w dniu 25 lipca 2019 r. w związku ze zgromadzeniem organizowanym przez społeczność LGBTQ, zgromadzeniu organizowanym przez Komitet Obrony Demokracji.

funkcjonariuszy, 14 policjantów NPP (czas służby 70 h), co stanowiło 12% ogółu ilości funkcjonariuszy.

Tom I (dowód: akta kontroli str. 234-236,441-445,596,1382-1422)

W ramach wybranej do badania próby 10 operacji/ akcji policyjnych stwierdzono, że:

- a) sporządzone plany działania przez dowódców operacji/ akcji policyjnej/ dowódców podoperacji/ dowódców odcinka spełniały wymogi zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami szczególnymi i poprzedzające zarządzenie w tej sprawie nr 23 z dnia 24 września 2014 r.;
- b) ww. plany działania zawierały wszystkie elementy wymagane decyzjami dowódcy operacji, dowódcy podoperacji, dowódcy odcinka. Na czas realizacji zabezpieczeń dowódcy otrzymali pisemne upoważnienie do wydania zgody na użycie lub wykorzystanie śpb. W wymienionych planach działania określono tryb użycia lub wykorzystania śpb⁹⁸;
- c) według szacunków Policji w ramach prowadzonych akcji/ operacji policyjnych w zgromadzeniach uczestniczyło od 130 osób⁹⁹ do 18 347 osób¹⁰⁰;
- d) przebieg działań dokumentowano m.in.:
  - w dzienniku dowódcy poprzez chronologiczne notowanie przebiegu realizacji zabezpieczenia i wyniku działań,
  - w formie zapisu cyfrowego (płyta CD/DVD) poprzez nagranie kamerą cyfrową,
  - za pomocą dokumentów sprawozdawczych (sprawozdania, komunikaty, relacje z przebiegu służby pełnionej w ramach zabezpieczenia),
  - za pomocą dokumentów pomocniczych (notatki, zapotrzebowania, wykresy, wyciągi danych),
- e) nie było użycia śpb w ramach działań pododdziałem zwartym Policji;
- f) nie odnotowano zdarzeń z użyciem broni palnej;
- g) w przypadku jednej akcji¹⁰¹ w planie działania uwzględniono udział zespołu negocjatorów;
- h) w trzech sprawozdaniach z realizacji operacji/ akcji policyjnej, pod kryptonimem *Czerwiec 2020*, pod kryptonimem *Październik 2019*, pod kryptonimem *Protest 2019* we wnioskach podano m.in., że podjęte działania w pełni zagwarantowały bezpieczeństwo i porządek w czasie trwania wystąpień publicznych, kierujący działaniami dokonali właściwej oceny sytuacji wypracowali odpowiednie decyzje oraz podjęli stosowne działania;
- i) nie prowadzono czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenia na podstawie art. 54 §1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia¹⁰²;
- j) wylegitymowano ogółem 453 osoby¹⁰³;
- k) nałożono ogółem 58 mandatów karnych,
- l) zatrzymano jedną osobę w trakcie zabezpieczenia (kwalifikacja prawna 278a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny¹⁰⁴ - zuchwała kradzież;

⁹⁸M.in. określono, że Polecenie użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty może wydać jego dowódca, w przypadku gdy zwiłoka w użyciu lub wykorzystaniu tych środków groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia policjanta, innej osoby lub mienia lub niebezpieczeństwem zamachu na ważne obiekty, urządzenia lub obszary.

⁹⁹ Akcja policyjna pk. *Parasol*.

¹⁰⁰ Operacja policyjna pk. *MAJ 2019 r.* W zgromadzeniu na odcinku Mecz uczestniczyło 13 197 osób. Natomiast w zgromadzeniu na odcinku Marsz oraz Proces uczestniczyło 5 150 osób.

¹⁰¹ Pod kryptonimem *Sierpień 2020*.

¹⁰² Dz. U. z 2021 r. poz. 457 ze zm.

¹⁰³ W prowadzonej dokumentacji sprawozdawczej odnośnie osób wylegitymowanych nie określano liczby osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczeń.

¹⁰⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm., dalej k.k.

- m) dokonano ogółem pouczeń 30 osób w związku z wykroczeniem (na podstawie przepisów art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń¹⁰⁵;
- n) sporządzono 11 notatek o skierowanie wniosków do sądów¹⁰⁶.
- Tom I (dowód: akta kontroli str. 234-236,441-445,571,596,837-1306,1382-1422,1565)

Z treści prowadzonej dokumentacji dowodzenia, sprawozdawczej i pomocniczej ww. operacji/ akcji wynika, że:

- a) z prowadzonej odprawy przed operacją/ akcją policyjną nie sporządzano protokołu,
- b) nie omawiano zagadnień dot. praw człowieka, praw i wolności obywatelskich oraz wskazań o apolityczności formacji i konieczności równego traktowania wszystkich stron sporu politycznego,
- c) nie wskazywano zadań dotyczących deeskalacji, polityki antykonfliktowej, redukcji napięć,
- d) w przewidywanych wariantach przed przywracaniem porządku prawnego, nie uwzględniano możliwości podjęcia działań wyprzedzających przez policjantów zespołów antykonfliktowych,
- o) nie przewidywano udziału policjantów zespołów antykonfliktowych w planie działania dziesięciu operacji/akcji,
- e) nie przewidywano konsultowania (uprzednio) sposobu realizacji działań policyjnych z RPO lub NGOs¹⁰⁷, np. Fundacją Helsińską,
- f) nie dokumentowano poleceń i rozkazów wydawanych przez dowódcę operacji/ podoperacji/ odcinka w trakcie zgromadzenia publicznego,
- g) nie przewidywano udziału policjantów pododdziałów kontrterrorystycznych,
- h) w siedmiu sprawozdaniach z zabezpieczenia operacji/ akcji nie sformułowano wniosków.

Tom I (dowód: akta kontroli str. 1382-1422,1424)

Naczelnik Sztabu Policji KWP wyjaśnił, że:

- plany działania dowódców operacji / dowódców podoperacji/ dowódców odcinka nie wyodrębniają z zasady postępowania wobec dziennikarzy lub parlamentarzystów. Powyższe nie jest wymagane przepisami prawa, do których stosowania Policja jest zobowiązana w ramach prowadzonych prac planistycznych, których następstwem jest realizacja zabezpieczeń w formie akcji lub operacji policyjnej. Sposób postępowania wobec dziennikarzy lub parlamentarzystów określony jest odrębnymi przepisami prawa do których każdy policjant indywidualnie, w danej sytuacji winien się bezwzględnie stosować. Procedury zachowania się w danej sytuacji wobec ww. stanowią część szkolenia zasadniczego, które każdy policjant jest zobowiązany odbyć, a warunkiem podjęcia służby jest zaliczenie;
- nie w każdym przypadku, z przeprowadzonych odpraw sporządza się protokoły. Odzwierciedleniem poleceń i zadań przekazanych policjantom w trakcie odpraw są zapisy w notatnikach służbowych funkcjonariuszy oraz elementy dokumentacji planistycznej, których zawierane są wszelkie polecenia dla poszczególnych sił biorących udział w zabezpieczeniu;
- w związku z wejściem w życie (w trakcie kontroli NIK) *Zarządzenia nr 27 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania funkcjonowania grup i zespołów antykonfliktowych w KWP* trwa proces tworzenia nieetatowej grupy antykonfliktowej. Prace nad tworzeniem grupy i nabór zostaną zakończone 5 lutego 2022 r. Po tym czasie, specjalnie

¹⁰⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 281 ze zm.

¹⁰⁶ Dotyczy zabezpieczenia meczu piłki nożnej oraz zabezpieczenia imprezy masowej.

¹⁰⁷ Organizacja pozarządowa.

do tego powołani policjanci będą realizować zadania zgodnie z w/w zarządzeniem w ramach m.in. akcji/ operacji policyjnych. W okresie objętym kontrolą, w trakcie realizowanych zabezpieczeń problemem deeskalacji lub redukcji napięć zajmowały się zespoły negocjatorów policyjnych. Uwzględnienie w planie działania zespołu negocjatorów policyjnych, samo w sobie jest zatem zamierzonym działaniem uwzględniającym możliwość wykorzystania w tych działaniach policjantów przeszkolonych w zakresie deeskalacji, polityki antykonfliktowej lub redukcji napięć w przypadku zaistnienia takiej potrzeby, z uwzględnieniem możliwości sytuacyjnych i dynamiki przebiegu działań;

- w ramach procesu organizacji zabezpieczeń akcji/ operacji policyjnych nie przewiduje się uprzedniego konsultowania realizacji działań policyjnych z RPO lub NGOs. Przepisy obowiązujące Policję w zakresie realizacji zabezpieczeń akcji/ operacji nie wymuszają takich działań;
- ze względu na dynamiczny przebieg działań, polecenia i rozkazy są wydawane przez dowódców poprzez wykorzystanie nasobnych środków łączności radiowej. W przypadku wystąpienia zdarzeń, podejmowania interwencji w trakcie akcji/ operacji policyjnych w każdym przypadku sporządzana jest pełna dokumentacja w oparciu o właściwe procedury i przepisy. Wówczas w/w dokumentacja wskazuje również na przebieg procesów decyzyjnych;
- planowanie akcji/ operacji policyjnych odbywa się z uwzględnieniem przewidywanych zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, jakie może nieść ze sobą zabezpieczenie danego wydarzenia. W przypadku, gdy w ramach procesu planowania ustalono, iż istnieje podstawa do przypuszczenia, że wystąpienie danego wydarzenia może pociągnąć za sobą ryzyko wystąpienia zagrożenia terroryzmem, udział pododdziałów kontrterrorystycznych jest zawsze planowany;
- nie stosowano tzw. *wyspy dla dziennikarzy* ponieważ nie jest to praktyką w ramach realizacji zabezpieczeń;
- w wybranych akcjach/ operacjach policyjnych nie w każdym przypadku formułowano wnioski. Jeżeli proces planowania zadania danego zabezpieczenia uwzględnił wszelkie okoliczności, a samo zabezpieczenie przebiegało zgodnie z planem i bez wydarzeń, a także jeżeli wszelkie okoliczności zostały wykonane przez policjantów prawidłowo, oznaczało to że wprowadzone praktyki, rozwiązania i taktykę działań należy powielać dla danego typu zabezpieczenia.

Tom I (akta kontroli str. 1423-1427)

Naczelnik Sztabu Policji KWP wyjaśnił w sprawie poniesionych przez Komendę w latach 2019 - 2020 kosztów na ww. 10 operacji/ akcji, że zgodnie z pismem Dyrektora Głównego Sztabu Policji KGP (z 13 marca 2018 r.) od dnia datowania przedmiotowego pisma zarówno w *Policyjnym Rejestrze Imprez Masowych* jak również w *Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości Policji* dane dotyczące kosztów działań policyjnych (w tym akcji i operacji) nie są gromadzone¹⁰⁸. Wymienione akcje/ operacje odbywały się na terenie podległym KWP, w związku z tym nie zwiększano wysokości środków ujętych w planie finansowym odnośnie skierowania sił i środków wsparcia.

Tom I (akta kontroli str.789-794)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰⁸ W piśmie z 13 marca 2018 r. KGP Głównego Sztabu Policji podano, m.in. że: W celu właściwej realizacji zadań (...) należy: W PRIM – w zakładce Realizacja Zabezpieczenia (...) oraz Działania policyjne (...) w części „Użyte środki” pole „Koszty użycia”, które jest obowiązkowe w celu zakończenia rejestracji należy w polu „Kilometry” wpisać wartość „0”. W SESPoI w polach odnoszących się do szacunkowych kosztów poniesionych na zabezpieczenia imprez masowych należy przyjąć domyślną wartość „0” przypisywaną przez system.

W ocenie NIK działania Komendy związane z zabezpieczeniem policyjnym zgromadzeń cechowały się skutecznością oraz zagwarantowały bezpieczeństwo i porządek.

5. Podejmowanie i prowadzenie interwencji z zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego

Opis stanu faktycznego

W sprawie liczby interwencji z zastosowaniem śpb przeprowadzonych na terenie województwa małopolskiego Komendant wyjaśnił, że opracowane i wdrożone do użytku w Policji systemy informatyczne, takie jak np. KSIP¹⁰⁹, SESPol¹¹⁰, czy SWD¹¹¹ nie pozwalają na wygenerowanie rzetelnych i kompletnych informacji wg. oczekiwanych specyfikacji w zakresie użycia i wykorzystania śpb podczas realizacji interwencji. Ponadto żaden przepis nie nakłada na Policję obowiązku prowadzenia w formie elektronicznej bądź manualnej zbioru danych o użyciu lub wykorzystaniu śpb. Brak jest zatem możliwości ich automatycznego wygenerowania i przedstawienia. Dokumentowanie czynności związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej ustawodawca uregulował w rozdziale 4 uośpb¹¹² stanowiąc, że użycie śpb i broni palnej dokumentuje się w notatce (art. 51 ust.1 ww. ustawy) bądź, w sytuacji, gdy nie nastąpiły skutki, o których mowa w ust. 2 pkt. 1 ww. ustawy, w notatnikach służbowych (art. 51 ust. 4 ww. ustawy). Obowiązek udokumentowania użycia/ wykorzystania śpb i broni palnej w notatniku wynika również z aktu wewnętrznego, a mianowicie z § 4 ust. 2 pkt 2 lit. c i d wytycznych nr 2 Komendanta Głównego Policji w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych z dnia 26 czerwca 2007 r.¹¹³ Zgodnie z ww. wytycznymi w notatniku służbowym policjant dokumentuje nie tylko użycie śpb ale czynności służbowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz inne, niezbędne informacje, dotyczące służby. W oparciu o §3 ww. wytycznych zalecenie to dotyczyło policjantów pełniących służbę patrolową (w tym policjantów komórek ruchu drogowego pełniących służbę zewnętrzną), interwencyjną, obchodową, konwojową i ochronną (z wyjątkiem policjantów pełniących służbę na stanowiskach, gdzie przebieg służby rejestruje się w odrębnej dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami) oraz innych policjantów na podstawie odrębnych przepisów. Stanowisko w tym zakresie wyraził Dyrektor Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP w piśmie z dnia 19 lipca 2013 r. W dalszej części wystąpienia Komendant podał, że w garnizonie małopolskim na dzień 1 stycznia 2021 r. służbę w komórkach prewencyjnych pełniło 2 118 policjantów. Według danych statystycznych, w 2019 r. na terenie Małopolski odnotowano¹¹⁴ 451 460 interwencji, w 2020 r. tego rodzaju zdarzeń było 515 996, a w I półroczu 344 572. Każdą z nich, należało udokumentować w notatniku służbowym, tak jak i czynności związane z użyciem lub wykorzystaniem śpb i broni palnej. Udzielenie rzetelnych informacji wymagałoby zatem ręcznego wyszukania stosownych danych w tysiącach notatników służbowych funkcjonariuszy pionu prewencyjnego oraz sporządzonych na tę okoliczność notatkach. Następnie ich dokładnego zweryfikowania przed przedłożeniem, co uczyniłoby zadanie polegające na przeliczeniu ilości przypadków użycia śpb niezwykle trudnym, czasochłonnym, a dodatkowo obciążonym wysokim ryzykiem błędów. Wyszczególnione powyżej wartości liczbowe wskazują

¹⁰⁹ Krajowy System Informatyczny Policji.

¹¹⁰ System Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji.

¹¹¹ System Wspomagania Dowodzenia Policji.

¹¹² Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2418).

¹¹³ Dz. Urz. KGP z 2019 r. poz. 30.

¹¹⁴ Dane obejmują działania pionu prewencji bez interwencji WRD, OPP i innych służb.

na znaczne ilości zdarzeń, podczas których dochodzi lub może dochodzić do użycia przez Policję, śpb. O ile pozyskanie danych dotyczących ilości samych zdarzeń jest założeniem celowym, o tyle pozyskiwanie danych statystycznych z każdorazowego użycia śpb wydaje się nie mieć wystarczającego uzasadnienia. Biorąc pod uwagę szeroki zakres i charakter realizowanych przez policjantów zadań, podczas których zastosowane mogą być środki przymusu bezpośredniego jak np. interwencje, konwoje, doprowadzenie osób zatrzymanych, pomoc i asysta wykonywana dla innych organów, zabezpieczenie różnego rodzaju imprez masowych i inne działania operacyjne i procesowe. Jak również skalę tego rodzaju czynności, nie jest możliwe oraz nie znajduje racjonalnego uzasadnienia, gromadzenie informacji o wszystkich przypadkach użycia lub wykorzystania poszczególnych, wymienionych w ustawie o śpb, środków przymusu bezpośredniego.

Tom I (akta kontroli str. 9,266, 529-538)

W okresie objętym kontrolą funkcjonariusze OPP w służbie prewencyjnej zastosowali następujące środki przymusu:

- w 2019 ogółem: środki fizyczne (siła fizyczna w postaci technik obezwładniających) w 305 przypadkach, środki techniczne (kajdanki) w 714 przypadkach, środki chemiczne (miotacze pieprzu) w 18 przypadkach, paralizatory elektryczne oraz broń palną po jednym przypadku,
- w 2020 r. ogółem: środki fizyczne (siła fizyczna w postaci technik obezwładniających) w 284 przypadkach, środki techniczne (kajdanki) w 502 przypadkach, środki chemiczne (miotacze pieprzu) w 10 przypadkach, pałki służbowe (wielofunkcyjne, teleskopowe) w 2 przypadkach oraz paralizatory elektryczne w jednym przypadku,
- w 2021 r. (I półroczu) ogółem: środki fizyczne (siła fizyczna w postaci technik obezwładniających) w 191 przypadkach, środki techniczne (kajdanki) w 240 przypadkach, środki chemiczne (miotacze pieprzu) w 5 przypadkach, pałki służbowe (wielofunkcyjne, teleskopowe) w 2 przypadkach.

Tom I (akta kontroli str. 262,286-291)

Pełnomocnik Dowódcy Zespołu Szkolenia OPP podał, że w celu zwiększenia bezpieczeństwa czynności interweniujących policjantów (fizycznego i prawnego), skuteczności i jakości wykonywanych czynności interwencyjnych prowadzono m.in.:

- nadzór nad prawidłowym wyposażeniem policjantów w śpb oraz środki ochrony osobistej,
- każdorazowo w ramach odpraw sprawdzenie prawidłowego wyposażenia do służby oraz instruktarz, w szczególności dotyczący użycia śpb,
- zajęcia z taktyki i techniki interwencji oraz działań zespołowych w przypadku zagrożenia bądź naruszenia bezpieczeństwa lub porządku publicznego,
- zajęcia zagadnień ogólnopolicyjnych z zakresu prawa powszechnego i aktów wewnętrznych w tym zgodnie z potrzebami pododdziałów z zakresu uprawnień, stosowania śpb,
- przeprowadzenia w IV kwartale 2019 r. szkolenia dla 147 policjantów OPP dot. postępowania z osobami wykazującymi zaburzenia psychiczne, a także znajdujące się pod wpływem alkoholu/ środków odurzających.

Tom I (akta kontroli str. 9,273)

W okresie badanym funkcjonariusze komórek organizacyjnych KWP 76 razy użyli śpb w związku z podjęciem interwencji, w tym: 19 razy policjanci SKR WRD¹¹⁵ KWP, 56 razy policjanci Wydziału Konwojowego KWP oraz jeden raz policjanci Wydziału Kryminalnego KWP. Tom I (akta kontroli str. 262-264,268,300,301,308,309)

¹¹⁵ Sekcja Kontroli Ruchu Drogowego Wydziału Ruchu Drogowego.

W okresie objętym kontrolą¹¹⁶ w garnizonie małopolskim stwierdzono 208 przypadków zagrożenia życia lub zdrowia policjantów podczas interwencji wobec osób po spożyciu alkoholu lub środków odurzających i substancji psychotropowych a także posiadających broń palną.

Tom I (akta kontroli str. 264,268,292-309,367,654,695)

Naczelnik Wydziału Kontroli KWP podał, że w następstwie tego rodzaju incydentów, w zależności od zaistniałych okoliczności i potrzeb, zapewniono funkcjonariuszowi właściwą opiekę lekarską, informowano go możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej i takiej pomocy, w sytuacji wyrażenia woli, niezwłocznie udzielano. W dalszej części wyjaśnień m.in. podał że dokonywano analizy zaistniałych zdarzeń, omawiając przypadki podczas codziennych odpraw służby, narad, szkoleń celem zapewnienia profesjonalizmu w codziennej służbie oraz wyczerpania na ryzyka związane z podejmowaniem interwencji.

Tom I (akta kontroli str. 665)

Analiza dokumentacji 20 interwencji, przeprowadzonych w latach 2019-2021, w ramach których użyto śpb wykazała, że funkcjonariusze niezwłocznie po interwencji sporządzali notatki urzędowe zawierające informacje o przedmiocie interwencji oraz okolicznościach, w jakich użyto śpb. Sporządzano również, w zależności od okoliczności zdarzenia, protokół zatrzymania osoby, protokół doprowadzenia w celu wytrzeźwienia, protokół użycia urządzenia kontrolno-pomiarowego. Do dokumentacji sprawy załączone były kopie notatników służbowych funkcjonariuszy biorących udział w interwencji oraz raport historii działania z systemu SWD.

Tom I (akta kontroli str. 466-484,569,1502-1510)

Pierwszy Zastępca Komendanta podał, że zasadność i prawidłowość zastosowania śpb Komenda weryfikowała m.in. poprzez Wydział Kontroli KWP, w drodze niezwłocznego kierowania na miejsce zdarzenia i analizę użycia/ wykorzystania broni w każdym przypadku lub śpb (w sytuacjach wskazanych przez osoby z kierownictwa KWP). Dokument z tego przesyłano do Biura Kontroli KGP a wnioski i polecenia kierowano do jednostki Policji. Na podstawie wystąpień z przeprowadzonej kontroli dot. użycia paralizatorów (w 2020 r.) opracowano *Informację* którą rozesłano do wszystkich jednostek w garnizonie celem zapoznania i realizacji sformułowanych w niej poleceń.

W dalszej części wyjaśnień I Zastępca Komendanta podał, m.in. że działaniem podejmowanym w celu zwiększenia bezpieczeństwa czynności interwencyjnych było prowadzenie szkoleń z zakresu użycia i wykorzystania śpb i broni palnej, doskonalenie zawodowe z zakresu taktyki i technik interwencji, nadzór w tym nadzór uczestniczący nad policjantami pionu patrolowego oraz przedzielanie kamer nasobnych do służby.

Tom I (akta kontroli str. 9,37,38,263,264)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Na podstawie losowo wybranych interwencji stwierdzono, że funkcjonariusze Policji w toku wykonywania czynności służbowych zasadnie i prawidłowo stosowali śpb. Niezwłocznie po odbyciu interwencji sporządzana była dokumentacja w tym zakresie, w tym przede wszystkim notatki urzędowe z wyjaśnieniami funkcjonariuszy, opisującymi przebieg interwencji oraz wskazującymi przyczyny i okoliczności użycia śpb. Komenda monitorowała oraz podejmowała bezzwłoczne odpowiednie działania w odniesieniu do stwierdzonych nieprawidłowości.

¹¹⁶ Według danych otrzymanych z wydziałów KWP oraz jednostek podległych KWP.

6. Kontrola stosowana przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego. Pomoc psychologiczna i prawna udzielana policjantom

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą do Komendy wpłynęło w kategorii:

- *I Nieludzkie traktowanie lub poniżające traktowanie* 110 skarg. W tym 13 skarg przekazano według właściwości a 97 załatwiono we własnym zakresie. Jedną ze spraw załatwiono po terminie¹¹⁷. W żadnej z rozpatrywanych skarg nie potwierdzono zarzutów w trybie skargowym. Do prokuratury przekazano 30 skarg, natomiast dwie skargi do sądu,
- *II Naruszenie praw do wolności* 45 skarg. W tym siedem skarg przekazano według właściwości, a 38 skarg załatwiono we własnym zakresie. Dwie skargi uznano za zasadne w trybie skargowym. Do prokuratury przekazano dziewięć skarg, natomiast dwie skargi do sądu.

Tom I (akta kontroli str. 10,264,343-346,485-487,671,672,1556)

W okresie objętym kontrolą w garnizonie małopolskim prowadzone były:

- a) cztery postępowania dyscyplinarne przeciwko policjantom w związku z użyciem broni palnej. Postępowania te zostały prawomocnie zakończone, tj.: umorzeniem w związku ze zwolnieniem policjanta ze służby w Policji, uniewinnieniem policjanta, wymierzeniem dla policjanta kary dyscyplinarnej – nagany, wymierzeniem dla policjanta kary dyscyplinarnej – ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku,
- b) cztery postępowania dyscyplinarne prowadzone były w związku z użyciem śpb w tym:
  - dwa postępowania dyscyplinarne w związku z użyciem śpb w postaci siły fizycznej. Postępowania te zostały prawomocnie zakończone. W obu przypadkach wymierzono policjantom karę ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku,
  - dwa postępowania dyscyplinarne w związku z użyciem kajdanek. Postępowania te zostały prawomocnie zakończone. W jednym przypadku uznano policjanta winnym i odstąpiono od ukarania. W tym przypadku zarzucono policjantowi również nieprawidłowe udokumentowanie użycia śpb w postaci kajdanek. W drugim przypadku wymierzono karę dyscyplinarną nagany.

Tom I (akta kontroli str. 10,264,347,485-487,671,672)

Szczegółowemu badaniu poddano trzy postępowania dyscyplinarne, akta jednego z postępowań zostały przekazane do sądu¹¹⁸. Postępowania dyscyplinarne dotyczyły:

- nieprawidłowego użycia śpb poprzez założenie osobie zatrzymanej kajdanek na ręce trzymane z przodu, a nie na ręce trzymane z tyłu, co stanowiło naruszenie dyscypliny służbowej, określonej art. 132 ust. 3 pkt 2 ustawy o Policji, w związku z art. 15 ust. 4 uośpb (funkcjonariusza uznano winnym zarzucanych mu czynów i wymierzono karę nagany);
- niereagowania na nieprawidłowe stosowanie śpb w postaci siły fizycznej przez drugiego funkcjonariusza, co stanowiło naruszenie dyscypliny służbowej, określone w art. 132 ust. 3 pkt 3 ustawy o Policji, w związku § 24 Zasad Etyki Zawodowej Policjanta, stanowiących załącznik do Zarządzenia nr 805 Komendanta Głównego Policji z 31 grudnia 2003 r.¹¹⁹ (funkcjonariusza uznano winnym zarzucanych mu czynów i wymierzono karę dyscyplinarną – ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku);

¹¹⁷ Sprawa nr MF.S.0510.128.2019.

¹¹⁸ Wydział II Karny Sądu Rejonowego w Nowym Sączu.

¹¹⁹ Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 1, poz. 3

- zastosowania śpb w postaci siły fizycznej wbrew zapisom uośpb w ten sposób, że bez ostrzeżenia chwytano osobę za kajdanki, które osoba miała na nadgarstkach, a następnie dokonano jej przeciągnięcia po nawierzchni parkingu oraz po podłodze w budynku Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie, jak również przy użyciu tego samego chwytu dokonano podciągnięcia osoby do góry, co stanowiło naruszenie dyscypliny służbowej określonej w art. 132 ust. 3 pkt 3 ustawy o Policji. Postępowanie dotyczyło również zastosowania śpb w postaci kajdanek i siły fizycznej, w wyniku czego doszło do zranienia osoby, czego nie udokumentowano przez sporządzenie notatki urzędowej wbrew zapisom uośpb, co z kolei stanowiło naruszenie dyscypliny służbowej określonej w art. 132 ust. 3 pkt 3 ustawy o Policji (funkcjonariusza uznano winnym zarzucanych mu czynów i wymierzono karę dyscyplinarną – ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku).

Tom I (akta kontroli str.781-786,1511-1512)

W latach 2019 – 2021 (na dzień kontroli NIK, tj. 2 lipca 2021 r.) nie stwierdzono bezprawnego użycia śpb wobec osób, do których nie stosuje się śpb.

Tom I (akta kontroli str. 265,348)

Szczegółowemu badaniu poddano 20 postępowań skargowych prowadzonych w latach 2019-2021, w tym dziesięć zakwalifikowanych do kategorii *Nieludzkie lub poniżające traktowanie* i dziesięć zakwalifikowanych do kategorii *Naruszenie prawa do wolności*. Wszystkie poddane kontroli skargi zostały rozpatrzone przez uprawniony podmiot, tj. właściwą jednostkę KWP. Stwierdzono, że 19 skarg zostało rozpatrzonych terminowo, tj. w ciągu miesiąca od daty wpływu do właściwej jednostki bądź w terminie wskazanym w przedłużeniu postępowania wyjaśniającego, o czym informowano stronę skarżącą. W jednym przypadku przekroczono termin na rozpatrzenie skargi o jeden dzień.

Tom I (akta kontroli, str. 485-487,569,1429-1499)

Z-ca Naczelnika Wydziału Kontroli KWP w Krakowie wyjaśniła, że przyczyną opóźnień w rozpatrzeniu skargi była zwłoka w przekazaniu sprawy do ekspedycji pocztowej. Jednostka podjęła działania zmierzające do uniknięcia tego typu sytuacji w przyszłości.

Tom I (akta kontroli, str. 1500-1501)

Z każdego postępowania wyjaśniającego skargę sporządzono sprawozdanie zawierające informacje o wszystkich działaniach, jakie zostały podjęte, w celu rozstrzygnięcia skargi. W sprawozdaniach przedstawiono również wnioski, jakie wynikały z przeprowadzonego postępowania oraz wskazywano jakie dalsze działania powinny być podjęte. Rozpatrując skargę brano pod uwagę wszystkie zarzuty zawarte w skardze. W celu wyjaśnienia zarzutów podniesionych w skardze gromadzono materiał dowodowy, w tym m.in. notatki urzędowe z wyjaśnieniami funkcjonariuszy (biorącym udział w zdarzeniu, którego dotyczyła skarga), kopie notatników służbowych ww. funkcjonariuszy, raport historii działania z systemu SWD, ewentualny zapis monitoringu z miejsca zdarzenia, protokoły zatrzymania osoby, protokoły doprowadzenia w celu wytrzeźwienia, protokoły przesłuchania w charakterze świadka. Na 20 skarg poddanych szczegółowemu badaniu w 19 przypadkach wszystkie sformułowane w ramach skargi zarzuty uznano za bezzasadne, w jednym przypadku częściowo uznano zarzuty podniesione w skardze¹²⁰. Postępowania skargowe prowadzone były na podstawie przepisów Działu VIII kpa oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r.

¹²⁰ Za zasadny uznano zarzut dot. przesłania listu z zawiadomieniem o wszczęciu postępowania na błędny adres.

w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków¹²¹. Skarżący na złożoną skargę otrzymywał zawiadomienie o sposobie jej załatwienia, zgodnie z art. 238 k.p.a. Jeśli skarżący nie zgadzał się ze sposobem rozpatrzenia skargi mógł ją ponowić. W sytuacjach ujawnionych błędów bądź naruszeń dyscypliny podejmowano środki zaradcze i formułowano wnioski naprawcze tj. przeprowadzano z funkcjonariuszami rozmowy instruktażowe, nieprawidłowości były również omawiane na odprawach i szkoleniach, celem wyeliminowania podobnych przypadków w przyszłości.

Tom I (akta kontroli, str. 1429-1499)

Dziesięć postępowań skargowych, w tym siedem z kategorii *Nieludzkie lub poniżające traktowanie* oraz trzy postępowania z kategorii *Naruszenie prawa do wolności* sprawy zostały przekazane do rozstrzygnięcia do właściwej prokuratury bądź sądu¹²². W ośmiu przypadkach prokuratura odmówiła wszczęcia postępowania/umorzyła postępowanie, w jednym przypadku sprawa w prokuraturze była w toku, natomiast w kolejnym przypadku sąd nie uwzględnił zażalenia złożonego przez skarżącego.

Tom I (akta kontroli, str. 1307, 1428-1499)

W kontrolowanym okresie, poza skargami, w czterech przypadkach podjęto czynności wyjaśniające dotyczące podejrzenia naruszenia dyscypliny służbowej przez funkcjonariuszy w zakresie użycia śpb, w związku z pojawiającymi się sygnałami medialnymi i zapytaniem Rzecznika Praw Obywatelskich. W trzech przypadkach przeprowadzone czynności wyjaśniające nie potwierdziły naruszenia dyscypliny służbowej przez funkcjonariuszy, w jednym przypadku potwierdzono, iż funkcjonariusz użył śpb niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie (przykucie kajdankami do barierki). W prowadzonym postępowaniu dyscyplinarnym uznano funkcjonariusza winnym.¹²³

Tom I (akta kontroli, str. 1513-1533)

W Komendzie w okresie badanym Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka KWP (dalej: Zespół ds. OPC) realizował swoje zadania w oparciu o zatwierdzony przez Komendanta Głównego Policji *Plan działalności edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony praw i wolności człowieka, realizacji zasady równego traktowania i przestrzegania zasad etyki zawodowej na lata 2019-2020* aktualnie na lata 2021-2023. W ramach ww. planu wyznaczone były zadania m.in. w obszarze monitorowania oraz kontrolowania postaw i zachowań funkcjonariuszy i pracowników Policji oraz podejmowania działań edukacyjnych dotyczących praw człowieka i etyki zawodowej. Podejmowane przedsięwzięcia obejmowały m.in.:

- a) Działania edukacyjne wspierające respektowanie przez policjantów praw człowieka i etyki zawodowej oraz uświadamiające konsekwencje ich naruszenia w tym:
- szkolenia w ramach doskonalenia zawodowego lokalnego dla policjantów służby prewencyjnej z zakresu *właściwego traktowania osób będących w kryzysie bezdomności podczas przeprowadzonych czynności służbowych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz podejmowanymi interwencjami,*
  - szkolenie policjantów z tematyki *przestępstw nienawistnych oraz problematyki zgromadzeń publicznych,*
  - szkolenie dotyczące roli i zadań Policji podczas zabezpieczania zgromadzeń publicznych,

¹²¹ Dz.U. Nr 5, poz. 46.

¹²² W zakresie skarg z kategorii *Nieludzkie lub poniżające traktowanie* w siedmiu przypadkach sprawa została skierowana do rozpatrzenia do właściwej prokuratury, w zakresie skarg z kategorii *Naruszenie prawa do wolności* w dwóch przypadkach sprawę przekazano do prokuratury, a w jednym przypadku do sądu.

¹²³ Sprawa przekazana do Wydziału II Karnego Sądu Rejonowego w Nowym Sączu.

- szkolenie dla *instruktorów taktyki i technik interwencji policyjnych dotyczących użycia środków przymusu bezpośredniego w kontekście praw człowieka*. W trakcie wykładów omawiano zasady użycia środków przymusu bezpośredniego w oparciu o wyroki ETPC¹²⁴ i polskich sądów,
  - szkolenie pn. *Prawa człowieka i etyka zawodowa* w czasie których omawiane były kwestie związane z ochroną osób sygnalizujących o nieprawidłowościach w urzędach,
  - opracowanie prezentacji multimedialnej *Etyka poszanowania godności i szacunku – niezbywalnymi komponentami służby policyjnej*. Prezentacja została przekazana do komend miejskich/ powiatowych garnizonu małopolskiego do wykorzystania podczas odpraw, narad służbowych oraz w procesie szkoleniowym,
  - warsztaty *Prawa człowieka w zarządzaniu Policją*. Program zawierał tematykę praw człowieka i etyki zawodowej policjanta,
  - warsztaty *Przeciwdziałanie stosowaniu tortur*. W ramach jednego z komponentów omawiane były kwestie związane z: odpowiedzialnością karną i dyscyplinarną funkcjonariuszy Policji w przypadku stosowania przez nich tortur lub innego niehumanitarnego, poniżającego traktowania lub karania (w tym bezpodstawne, niewłaściwe użycie śpb), rolą tzw. sygnalistów w Policji i przełamywaniem *policyjnej zmywy milczenia*, ochroną funkcjonariuszy Policji przed pomówieniami, fałszywymi oskarżeniami,
  - opracowanie w KWP *Planu wdrażania Rekomendacji CPT¹²⁵ w małopolskiej Policji*.¹²⁶,
  - warsztaty *Przesłuchanie ofiar, świadków i podejrzanych – profesjonalne standardy i normy etyczne*. Celem warsztatów było m.in. zapoznanie się z metodami przesłuchań które są etyczne i efektywne, wskazanie najlepszych sposobów pracy z pokrzywdzonymi i świadkami, uświadomienie funkcjonariuszom ryzyka zawodowego związanego z niewłaściwym traktowaniem i jego negatywnego wpływu na działania do odkrycia prawdy i wykrycia sprawcy.
- b) Działania monitorujące postawy i zachowania funkcjonariuszy Policji w aspekcie przestrzegania praw i wolności człowieka, dotyczące m.in.:
- skarg dotyczących naruszeń podstawowych praw człowieka,
  - postępowań dyscyplinarnych dotyczących zdarzeń wskazujących na naruszenie praw i wolności człowieka,
  - przestrzegania praw i wolności człowieka (w tym również policjantów), podczas zabezpieczeń zgromadzeń publicznych, uroczystości, protestów,
  - monitorowania wszelkich doniesień medialnych dotyczących naruszeń praw i wolności człowieka, dyskryminacji czy nierównego traktowania przez funkcjonariuszy Policji.

Tom I (akta kontroli str. 49-51,265,294,295,300,302,304,349-353)

W okresie objętym kontrolą problematyka używania lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego nie była w Komendzie przedmiotem audytu wewnętrznego. W tym okresie przeprowadzono trzy kontrole w jednostkach Policji podległych KWP¹²⁷ dotyczące przygotowania policjantów

¹²⁴ Europejski Trybunał Praw Człowieka.

¹²⁵ Rekomendacje europejskiego komitetu ds. tortur (CPT).

¹²⁶ Plan zakłada m.in. omówienie *Rekomendacji* oraz skutków, konsekwencji ich nieprzebrzegania, przypomnienie policjantom (na bieżąco podczas odpraw, narad służbowych) o braku akceptacji dla niewłaściwego traktowania osób zatrzymanych, o zasadach użycia śpb, zasadach etyki zawodowej.

¹²⁷ Dwie kontrole zostały przeprowadzone przez Wydział Kontroli KWP w 2020 r. w temacie Przygotowanie policjantów do użycia lub wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób (zwierząt) za pomocą energii elektrycznej oraz sprawowania nadzoru w tym zakresie. Jedna kontrola została przeprowadzona przez Biuro Kontroli KGP w I półroczu 2021 r w temacie Prawidłowość realizacji zadań

do używania/ wykorzystania paralizatorów elektrycznych. Na podstawie dokonanych ustaleń w ww. zakresie ocenę pozytywną sformułowano w dwóch jednostkach Policji. Jedną jednostkę Policji oceniono pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Stwierdzone w trakcie ww. kontroli nieprawidłowości dot. m.in.:

- niedokonywania przez użytkowników *paralizatorów elektrycznych* kontroli stanu ich sprawności poprzez nieprzeprowadzenie procedury tzw. *testu iskry*,
- braku przeszkolenia z zakresu działania i posługiwania się paralizatorem elektrycznym funkcjonariuszy w komórkach organizacyjnych służby prewencji i służby kryminalnej,
- braku kompletnych danych dotyczących oceny zasadności, warunków i sposobu użycia/ wykorzystania paralizatora przez uprawnionych funkcjonariuszy, tj. podstawy prawnej, warunków oraz sposobu użycia tasera.

W każdym przypadku ww. jednostki Policji poinformowały KWP/ Biuro Kontroli KGP o sposobie wykonania uwag, wniosków i zaleceń pokontrolnych.

Tom I (akta kontroli str. 135-197,265,516-519)

W latach 2019-2020 (I półrocze):

- odnotowano 31 zdarzeń w których następstwem użycia lub wykorzystania śpb lub broni palnej była śmierć lub zranienie osoby. Z tego w 17 przypadkach przeprowadzono postępowanie wyjaśniające w rozumieniu art. 134i ust 4 ustawy o Policji¹²⁸,
- udzielono pomocy psychologicznej o której mowa w art. 10 uośpb czterem funkcjonariuszom Policji¹²⁹,
- od wejścia w życie ustawy o szczególnych rozwiązaniach dotyczących wsparcia służb mundurowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych¹³⁰ 1051 policjantów pokrzywdzonych przestępstwem, o którym mowa w art. 222 §1, art. 223 §1 oraz art. 226 §1 k.k. uczestniczyło w postępowaniach karnych w charakterze pokrzywdzonego¹³¹,
- żaden z funkcjonariuszy nie korzystał z możliwości zwrotu kosztów poniesionych na ochronę prawną od czasu wejścia w życie ww. ustawy,
- w jednej sprawie czterech funkcjonariuszy Policji skierowało raport adresowany do Komendanta KPP (17 grudnia 2020 r.) z prośbą o udzielenie im ochrony prawnej w postępowaniu karnym nadzorowanym przez prokuraturę, przeciwko podejrzanym o popełnienie szeregu przestępstw, w tym z art. 222 §1 oraz art. 226 §1 k.k.

Radcy Prawni KWP w piśmie (z 22 grudnia 2020 r.) skierowanym do Komendanta KPP w odpowiedzi na zajęcie stanowiska w przedmiocie udzielenia ochrony policjantom ww. funkcjonariuszom na podstawie art. 66b ustawy o Policji wskazali m.in., że

---

wynikających z procedur i sposobu sprawowania nadzoru nad postępowaniem policjantów lub innych wyznaczonych osób z przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, pozostającej na wyposażeniu Policji.

¹²⁸ Art. 134i ust. 4 ustawa o Policji stanowi, że *Jeżeli zachodzą wątpliwości co do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego kwalifikacji prawnej albo tożsamości sprawcy, przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego przełożony dyscyplinarny zleca przeprowadzenie czynności wyjaśniających. Czynności te należy ukończyć w terminie 30 dni. W szczególnych przypadkach ze względu na charakter sprawy czynności wyjaśniające za zgodą przełożonego właściwego w sprawach dyscyplinarnych mogą być kontynuowane w terminie nie dłuższym niż 60 dni od dnia wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 4a.*

¹²⁹ Według danych Sekcji Psychologów KWP.

¹³⁰ Z dniem 1 października 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 sierpnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących wsparcia służb mundurowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1610). Przepisami tej ustawy w ustawie o Policji dodane zostały art. 66a-66c. Art. 66b ust. 1 ustawy o Policji stanowi, że *policjantowi pokrzywdzonemu przestępstwem, o którym mowa w art. 222, art. 223 lub art. 226 k.k., w związku z wykonywaniem czynności służbowych przysługuje, na jego wniosek, bezpłatna ochrona prawna w postępowaniu karnym, w którym uczestniczy w charakterze pokrzywdzonego lub oskarżyciela posiłkowego.*

¹³¹ W KSIP nie gromadzi się danych dotyczących oskarżycieli posiłkowych.

- żaden przepis ustawy o Policji nie definiuje pojęcia ochrony prawnej, a zatem nie można określić co pod tym pojęciem się mieści: czy jest to udzielenie bieżącej konsultacji funkcjonariuszowi, czy też występowanie w charakterze pełnomocnika w postępowaniu karnym ze wszystkimi konsekwencjami (...);
- przeszkodę stanowi też art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (...), iż pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana. Przyjęte rozwiązanie legislacyjne wykracza poza te ramy, gdyż radcowie prawni Zespołu Prawnego KWP (...) są związani stosunkiem służbowym lub pracy z KWP w Krakowie. Nie są związani formalnie – jakimkolwiek stosunkiem prawnym, z funkcjonariuszami, którym przysługuje ochrona prawna na podstawie art. 66b. ustawy o Policji. Zgodnie bowiem z art. 8 ust. 4 ustawy o radcach prawnych relacja pełnomocnika z klientem powinny być regulowane umową;
- analizując treść raportu policjanta (...) można dojść do wniosku, że ochrona prawna funkcjonariuszowi została już udzielona przez prokuratora, będącego oskarżycielem publicznym (...). Wskazanym w raporcie osobom zostały przedstawione zarzuty o popełnieniu przestępstw. Tym samym oskarżyciel publiczny uznał, że istnieje podejrzenie popełnienia przez nich przestępstwa (...);
- (...) w obrocie prawnym pozostaje rozporządzenie MSWiA z dnia 30 września 2020 r. w sprawie trybu postępowania oraz sposobu dokumentowania kosztów poniesionych na ochronę prawną policjanta a także podmiotów właściwych w sprawie zwrotu tych kosztów¹³². Ma ono zastosowanie do rozliczania kosztów w przypadku ochrony prawnej udzielonej funkcjonariuszowi przez adwokata/ radcę prawnego na podstawie zawartej przez niego umowy z klientem (policjantem) i udzielonego na tej podstawie pełnomocnictwa.

Komendant KPP w piśmie z 23 grudnia 2020 r. do jednego z wymienionych funkcjonariuszy, zajął podobne stanowisko ponadto informując m.in., że Obowiązująca Umowa o świadczenia pomocy prawnej zawarta w dniu 31 marca 2020 r. pomiędzy Komendantem Wojewódzkim Policji w Krakowie, a radcą prawnym nie obejmuje ochrony funkcjonariuszy określonej w art. 66b ust.1 ustawy o Policji w związku z powyższym brak jest możliwości zapewnienia wnioskowanej ochrony prawnej. (...) w obrocie prawnym pozostaje rozporządzenie MSWiA z dnia 30 września 2020 r. (...) ma ono zastosowanie do rozliczania kosztów w przypadku ochrony prawnej udzielonej funkcjonariuszowi przez adwokata/ radcę prawnego na podstawie zawartej przez niego umowy z klientem (policjantem) i udzielonego na tej podstawie pełnomocnictwa.

Tom I (akta kontroli str. 237,265,266,348,356-368,403-438,512,513,662,663,666-679,1309,1318-1379)

Zastępca Głównego Księgowego Naczelnika Wydziału Finansów KWP wyjaśnił, że Komendant KPP wskazał zainteresowanym funkcjonariuszom (dot. czterech ww. policjantów) obowiązującą w obrocie prawnym ścieżkę dotyczącą możliwości udzielenia przez jednostkę pomocy prawnej w postaci zwrotu kosztów ochrony prawnej, w przypadkach jeżeli brak jest możliwości zapewnienia tej ochrony w jednostkach Policji. W takich przypadkach zastosowanie miałyby mieć przepisy rozporządzenie MSWiA z dnia 30 września 2020 r. w sprawie trybu postępowania oraz sposobu dokumentowania kosztów poniesionych na ochronę prawną policjanta a także podmiotów właściwych w sprawie zwrotu tych kosztów. Przepisy te mają zastosowanie do rozliczenia kosztów w przypadku ochrony prawnej udzielonej przez adwokata/ radcę prawnego z poza Policji na podstawie zawartej przez niego umowy z klientem (policjantem) i udzielonego na tej podstawie pełnomocnictwa o czym

¹³² Dz. U. poz. 1685.

wymienieni policjanci zostali poinformowani. Na chwilę obecną do Wydziału Finansów KWP nie wpłynął żaden wniosek ani też informacja dotycząca wniosku o zwrot poniesionych przez policjantów kosztów w tej sprawie.

Tom I (akta kontroli str. 11,266,357,358)

Zastępca Naczelnika Wydziału Kontroli KWP wyjaśniła, że w 14 przypadkach (na 31 ww. zdarzeń użycia śpb) nie przeprowadzono czynności wyjaśniających w rozumieniu art. 134i ust 4 ustawy o Policji z uwagi na to, że *nie było wątpliwości, że doszło do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, a konkretnie wątpliwości co do zgodności użycia śpb z przepisami ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*. W dalszej części wyjaśnień Zastępca Naczelnika Wydziału Kontroli KWP podała, że pomoc psychologiczna¹³³ jest udzielana wtedy, gdy funkcjonariusz wyrazi chęć kontaktu z psychologiem, gdy wnioskuje o to przełożony lub z inicjatywy psychologa jeśli poweźmie on informację, że pomoc taka była potrzebna. W każdym jednakże przypadku niezbędna jest zgoda funkcjonariusza na kontakt z psychologiem i objęcie go opieką psychologiczną. W sytuacji braku zgody udzielenie pomocy psychologicznej nie jest możliwe. Z tego też powodu nie wszystkim policjantom którzy użyli śpb, takiej pomocy udzielono. W żadnym z 31 ww. zdarzeń nie doszło do sytuacji, ujętej w art. 10 ust. 2 uośpb¹³⁴, a zatem brak było podstaw do udzielenia pomocy prawnej w rozumieniu tego artykułu, tj. zwrotu kosztów poniesionych na ochronę prawną.

Tom I (akta kontroli str. 831,1309)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Komendy dotyczącą przyjmowania i rozpatrywania skarg zaliczonych do kategorii niehumanitarnego lub poniżającego traktowania oraz naruszeń praw wolności. W przypadku podejrzenia naruszenia przez funkcjonariuszy dyscypliny służbowej polegającego na nieprawidłowym użyciu śpb Policja wszczyniała w stosunku do funkcjonariuszy postępowania dyscyplinarne. W przypadku uznania winy policjantów wymierzano im kary dyscyplinarne przewidziane w art. 134, 134c ustawy o Policji. W związku z wpływającymi do jednostek KWP skargami na działania funkcjonariuszy dotyczące niezasadnego, nieprawidłowego użycia śpb prowadzone były postępowania wyjaśniające. Skargi były (poza jednym przypadkiem jednodniowego opóźnienia) rozpatrywane terminowo. Podejmowane były właściwe czynności, mające na celu wyjaśnienie zarzutów podnoszonych w skargach. Postępowania wyjaśniające były również prowadzone w przypadku sygnałów medialnych oraz zawiadomienia skierowanego przez RPO, w sprawie nieprawidłowego użycia śpb przez funkcjonariuszy podczas interwencji.

¹³³ Według wyjaśnień Kierownika Sekcji Psychologów KWP.

¹³⁴ Art. 10 ust. 2 uośpb stanowi, że *Pomoc prawna, o której mowa w ust. 1, polega na zwrocie kosztów poniesionych na ochronę prawną do wysokości wynagrodzenia jednego obrońcy, określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 oraz art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1513, 1673 i 2020), jeżeli postępowanie karne wszczęte przeciwko uprawnionemu o czyn popełniony w związku z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, którego następstwem była śmierć osoby bądź zranienie osoby w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej, zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu niepopelnienia przestępstwa lub braku ustawowych znamion czynu zabronionego.*

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Podjęcie dalszych działań zmierzających do utylizacji wycofanych z użytkowania Uniwersalnych Granatów Łzawiących (UGŁ-200/1).
  2. Podjęcie działań celem zapewnienia pełnego wyposażenia OPP w sprzęt uzbrojenia, śpb, środki transportu oraz wyposażenia policjantów OPP i NPPP w należne środki ochrony indywidualnej.
  3. Prowadzenie szkoleń policjantów NPPP dotyczących stosowania środków przymusu bezpośredniego zgodnie z ramowym programem doskonalenia zawodowego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia   listopada 2021 r.

Kontrolerzy

Wiesław Matras
główny specjalista kontroli państwowej

.....

Anna Stochel-Łukasińska
główny specjalista kontroli państwowej